

1r. INFORME DE COMPETITIVITAT DE LA COMARCA D'OSONA

Desembre de 2014

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

4.2. Condicions dels factors productius

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

4.4. Sectors relacionats i de suport

4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

6.1. Índex de gràfics i taules

6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

6.3. Bibliografia i referències

1. Introducció

Presentació

Benvolguts i benvolgudes,

Aquest any 2014 hem fet una aposta territorial important amb la constitució de Creacció, Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement. Hem impulsat aquesta iniciativa conjuntament des de l'Ajuntament de Manlleu, l'Ajuntament de Vic, el Consell Comarcal d'Osona i la Fundació Universitària Balmes, i amb l'ajuda de la Delegació a Osona de la Cambra de Comerç de Barcelona i del Consell Empresarial d'Osona, amb el convenciment que convé unir esforços per millorar l'ocupació de les persones, la competitivitat de les empreses i el desenvolupament sostenible del territori per contribuir a millorar la qualitat de vida de la comarca d'Osona.

Creacció ha de desenvolupar nous projectes transversals, estratègics i transformadors donant resposta a reptes compartits. Per tal de detectar les necessitats de la comarca hem dissenyat l'Observatori Socioeconòmic d'Osona com a eina monitoritzadora del territori que permeti mostrar una radiografia de la realitat, i detectar i anticipar tendències i oportunitats. L'Observatori ha d'aportar dades útils als diferents agents públics i privats per ajudar a la presa de decisions.

Iniciem aquest projecte amb la voluntat d'estar al servei de les empreses, la societat i els diferents agents territorials, convençuts que ens ajudarà a definir noves polítiques de promoció econòmica. L'Observatori proporcionarà dades en format *open data* amb la intenció de permetre'n la reutilització.

Un dels primers productes de l'Observatori és l'*Informe de Competitivitat de la comarca d'Osona* que seguidament presentem. L'*Informe*, a més a més d'analitzar les dades pròpies de l'Observatori Socioeconòmic d'Osona, es nodreix amb informes elaborats per diferents organismes, i en properes edicions hi ha la intenció d'avançar cap a una visió supracomarcal. L'*Informe* utilitza un sistema d'indicadors per facilitar l'anàlisi de la competitivitat i s'actualitzarà periòdicament per seguir-ne l'evolució.

En definitiva, aquest recurs ens aporta dades precises i una visió més àmplia del territori, que ens ha de permetre dissenyar i posar en marxa nous projectes que atenguin millor les necessitats d'Osona. Ara ens toca aprofitar-ho.

Josep Arimany

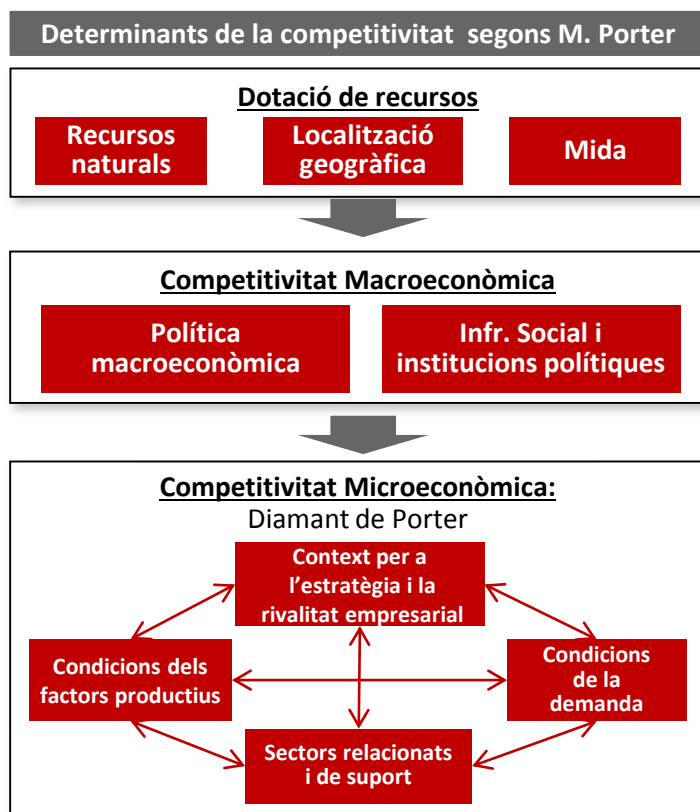
President de Creacció

1. Introducció

Metodologia utilitzada

El següent informe s'ha elaborat en base al model definit per Michael Porter, professor de la Harvard Business School (HBS) i autoritat global reconeguda en temes d'estratègia d'empresa i desenvolupament econòmic de nacions i regions. Segons aquest model, el desenvolupament econòmic d'un territori, mesurat pel PIB per càpita o la productivitat, s'explicaria per tres tipus de factors: **la dotació de recursos, els factors macro i els factors micro**.

En primer lloc, hi ha una sèrie de factors que al territori li vénen donats o que "hereta", com poden ser la localització, la dotació de recursos naturals o la seva mida. A aquests factors se'ls denomina "**Dotació de recursos**" (Cap. 3: PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA)

En segon lloc, hi ha una sèrie de **factores de naturalesa macro** (Cap. 4.1: PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU), que inclou, d'una banda, factors lligats al maneig de les polítiques macroeconòmiques (com ara deute i dèficit públic, estabilitat de preus, etc.) i d'altra, factors de caràcter institucional crítics a llarg termini (però difícils de canviar en el curt), lligats a les capacitats humanes bàsiques, a institucions polítiques o a la legislació. Així, els factors macro, habitualment de caràcter supraregional, són de gran importància a l'hora d'explicar el desenvolupament competitiu en els països menys desenvolupats, tot i que les diferències en factors macro entre els països desenvolupats no són tan notables.

Finalment i segons les teories de M. Porter, **a nivell micro**, la prosperitat dels països i de les regions depèn d'una sèrie de factors que determinen els avantatges competitiu d'aquell territori i que es poden resumir en un esquema conceptual anomenat "**diamant**". El aquest diamant els principals factors determinants de la competitivitat són:

- **Les condicions dels factors**: la dotació de factors productius especialitzats com les infraestructures, el capital humà, etc. (Cap. 4.2: CONDICIONS DELS FACTORS PRODUCTIUS)
- Les condicions existents respecte **a l'estratègia de les empreses, l'estructura i la rivalitat**. (Cap. 4.4: CONTEXT PER A L'ESTRATÈGIA I LA RIVALITAT EMPRESARIAL)
- Els sectors **relacionats i de suport**: la presència de proveïdors especialitzats (Cap. 4.5: SECTORS RELACIONATS I DE SUPORT)
- I, finalment, **les condicions de la demanda**: el nivell de sofisticació del mercat nacional respecte a productes i serveis. (Cap. 4.6: CONDICIONS DE LA DEMANDA)

En definitiva, la competitivitat és resultat d'una acció sistèmica que es desplega des dels diferents nivells (dotació, nivell macro i nivell micro). Així doncs, els territoris més competitius posseiran un context que ajudi a la competitivitat de les empreses; l'administració i els actors socials desenvoluparan polítiques de suport específic, fomentaran la formació d'estructures i articularan els processos d'aprenentatge amb la participació de diferents actors i, finalment, disposaran, a nivell micro, d'un teixit compost d'un gran nombre d'empreses que busquin eficiència, qualitat, flexibilitat de resposta i rapidesa de reacció, i que estiguin, moltes d'elles, articulades en xarxes de col·laboració mútua. Es considera també important la incorporació d'indicadors socials en successius informes, en base al treball que realitza el Consell Comarcal d'Osona.

1. Introducció

Metodologia utilitzada

D'altra banda, i atès que aquest informe vol oferir una visió detallada dels diferents factors de la competitivitat de la comarca, inclou –dels punts on ha estat possible– la distribució dels **principals indicadors a nivell municipal**, amb l'objectiu d'extreure possibles conclusions pel que fa a les diferències i desequilibris que es puguin donar en el marc de la diversitat de la comarca.

Adicionalment, per poder disposar d'una millor perspectiva del posicionament de la Comarca d'Osona, el present informe inclou **comparatives amb la mitjana catalana, i amb dues comarques catalanes** l'estructura econòmicade les quals pot tenir certes similituds amb Osona: l'Alt Penedès i l'Anoia.

Finalment, recalcar que, si bé la font bàsica d'indicadors utilitzats per a la elaboració d'aquest Informe són les del propi **Observatori de Creacció**, ja que aquest és un dels objectius bàsics de *l'Informe de competitivitat de la comarca d'Osona*, també s'ha optat per utilitzar alguns informes de referència per extreure altres indicadors d'interès, a destacar *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen* (Diputació de Barcelona), *Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona* (Diputació de Barcelona) i *Comarques catalanes: Indicadors bàsics de producció, ocupació i atur* (Gencat).

Indicadors	Osona	Catalunya	Alt Penedès	Anoia
Extensió	1.260,1 km ² (3,62 %)	32.106,6 km ² (100 %)	592,8 km ² (1,85 %)	866 3 km ² (2,7 %)
Població total	155.069 hab. (2,1 %)	7.553.650 (100 %)	106.232 hab.(1,4 %)	118.467 hab. (1,6 %)
Densitat poblacional	123 hab/km ²	235 hab/km ²	179 hab/km ²	137 hab/km ²
% població inmigrant	14,1 %	15,3 %	11,7 %	9,0 %
PIB per càpita	26.708 €/hab.	27.330 €/hab.	30.000 €/hab.	21.800 €/hab.
RFDB per càpita	15.462 €/hab.	16.900 €/hab.	13.097 €/hab.	11.603 €/hab.
Taxa d'activitat	62,4 %	63,0 %	63 %	62,6 %
Taxa d'atur	14,9 %	14,9 %	15,4 %	18,7 %
% VAB per sector	(2.436 M€)	(136.944 M€)	(1.790 M€)	(1.523 M€)
% Treballadors per sector	(56.117)	(2.860.700)	(34.313)	(29.727)
Rànquing de Competitivitat 2013 i Var 2012-2013*	#11 sobre 41 (+3)	-	#17 sobre 41 (-6)	#25 sobre 41 (-4)

*Font: "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen" (Activa Prospect – Diputació de Barcelona)

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

4.2. Condicions dels factors productius

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

4.4. Sectors relacionats i de suport

4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

6.1. Índex de gràfics i taules

6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

6.3. Bibliografia i referències

2. Context. Megatendències

Les megatendències són els grans motors del canvi en el món actual i afectaran el futur del nostre territori, ho vulguem o no, en tots els ordres (social, econòmic, administratiu, etc) durant, almenys, les dues properes dècades. Perfilen els grans canvis que, gairebé amb tota seguretat, succeiran.

Països i regions de tot el món reforcen la seva capacitat de prospectiva per intentar desxifrar i influir sobre les grans tendències o onades de canvi previsibles en els propers anys. A curt termini, factors com la crisi poden matisar o alentir els efectes de les megatendències, però a mitjà i llarg termini tindran impacte en la societat, l'economia i el govern dels diferents territoris, Osona inclosa.

Hem, doncs, de conèixer-les per identificar els reptes i les oportunitats que se'ns presenten, i mirar d'anticipar les respostes per assolir el nostre gran objectiu: assegurar el desenvolupament i el benestar futurs d'Osona. Les megatendències es presenten en 3 nivells d'impacte.

En les properes pàgines es desenvolupen cadascuna d'aquestes megatendències amb més detall.

2. Context. Megatendències

a) Megatendències amb impacte territorial

Globalització i internacionalització

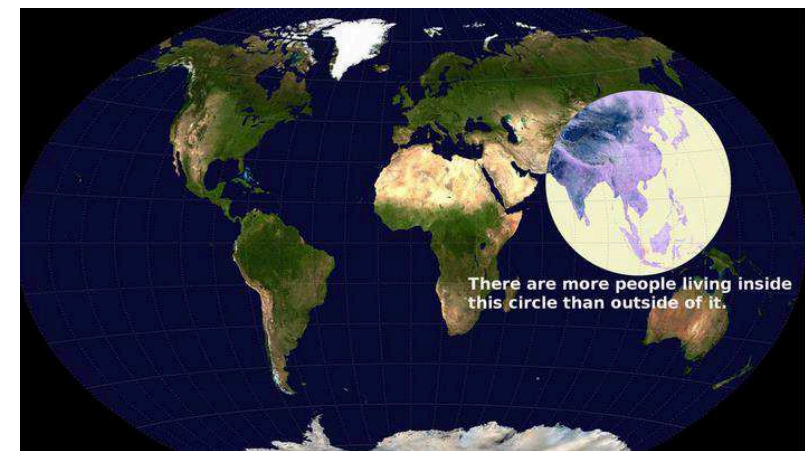
El paper de les economies emergents s'ha accentuat amb la crisi, malgrat les incerteses actuals d'alguns BRIC. La competència i les oportunitats de negoci es produeixen a nivell mundial i es desplacen cap a "**nous centres del món**". Més enllà dels BRIC emergeixen altres països que lideraran el creixement econòmic en les properes dècades, N-11, Àfrica. Àsia concentra més del 40 % del PIB mundial.

Alhora la **nova classe mitjana que emergeix** es desplaça també cap al nou centre. El 2020 s'hauran incorporat més de 1.300 milions de persones a la classe mitjana i 1.100 vindran de l'Índia i la Xina.

Com a conseqüència d'aquests fenòmens,

- Les **cadena de valor s'han anat fragmentant**, oferint a les empreses múltiples alternatives d'aprovisionament, producció, innovació i mercat global, especialment en els països emergents on 80 milions de persones entren a la classe mitjana mundial cada any fins al 2030.
- Apareixen **noves activitats econòmiques transversals** que s'allunyen dels plantejaments sectorials lineals i independents. Les oportunitats de negoci es produeixen a la cruïlla de sectors tradicionals amb noves tecnologies convergents, que han de ser abordades des d'estratègies de col·laboració al llarg de cadenes de valor completes, entre cadenes de valor diferents i entre competidors. L'empresa té el repte d'innovar en els seus models de negoci desenvolupant ofertes de major valor afegit adaptades a cada realitat i segment de clients, transitant d'una cultura de procés a una cultura de "producte més servei", repensant aliances, incorporant capacitats creatives, de disseny, etc
- Es produeix una **competència pel talent i el coneixement**. El creixement econòmic desigual de les regions i les ciutats afavoreix la migració de zones en recessió cap a regions d'alt creixement. A això s'hi suma que les noves generacions són més obertes al canvi i la mobilitat. L'escassetat de talent afectarà en els propers anys no solament a la UE, sinó també Llatinoamèrica, Àsia i Rússia.
- Des de 1998 fins als nostres dies la mobilitat d'aquest talent ha crescut un 25 % i es preveu que creixi un altre 50 % fins al 2020, a causa de la competència entre regions per l'atracció de talent qualificat ("Talent Mobility 2020, the next generation of international assignments", PWC).
- Per contra, la crisi està provocant efectes inesperats de **desglobalització**. Entesa com a reducció generalitzada i sincronitzada del PIB de països OCDE, contracció del tràfic comercial i financer, i fins i tot el renaixement de pràctiques proteccionistes en múltiples països i regions que configuren un nou escenari econòmic internacional.

EL NOU "CENTRE " DEL MÓN

2. Context. Megatendències

a) Megatendències amb impacte territorial

Territoris competitiu

En aquest context de globalització, les ciutats i regions apareixen com els agents impulsors de la competitivitat i el creixement mundial de les properes dècades. **Ciutats i regions que competeixen entre si globalment** per retenir i atreure talent, inversió, projectes, etc., i que aposten **per estratègies locals d'especialització i diversificació intel·ligent** que contribueixin a la seva transformació i creixement econòmic i social. Vivim el renaixement de les estratègies locals, arrelades en les característiques específiques del territori com a centre de les actuacions públiques. La definició de projectes estratègics propis, únics i diferencials, en diàleg amb el món globalitzat, serà clau en la competitivitat territorial.

- ✓ El 2025 el 30 % del creixement mundial procedirà de ciutats mitjanes (entre 150.000 i 10 milions d'habitants). El 2050, el 80 % de la població mundial viurà en ciutats.
- ✓ El 1900 existien 11 macrociutats; el 2015 hi haurà 255 macrociutats i 19 ciutats de més de 20 milions al segle XX!
- ✓ Les 600 principals ciutats del món aportaran el 60 % del creixement global el 2025. Entre elles, les ciutats de grandària mitjana (aquelles amb una població entre 150.000 i 10M d'habitants) aportaran el 50% d'aquest creixement. El creixement demogràfic sumat a la urbanització dels països en desenvolupament serà el motor del creixement mundial.

L'augment del ritme de la urbanització portarà a una ampliació dels límits de les ciutats. Això tindrà un **impacte massiu sobre el futur de la mobilitat**, la vida laboral i les societats.

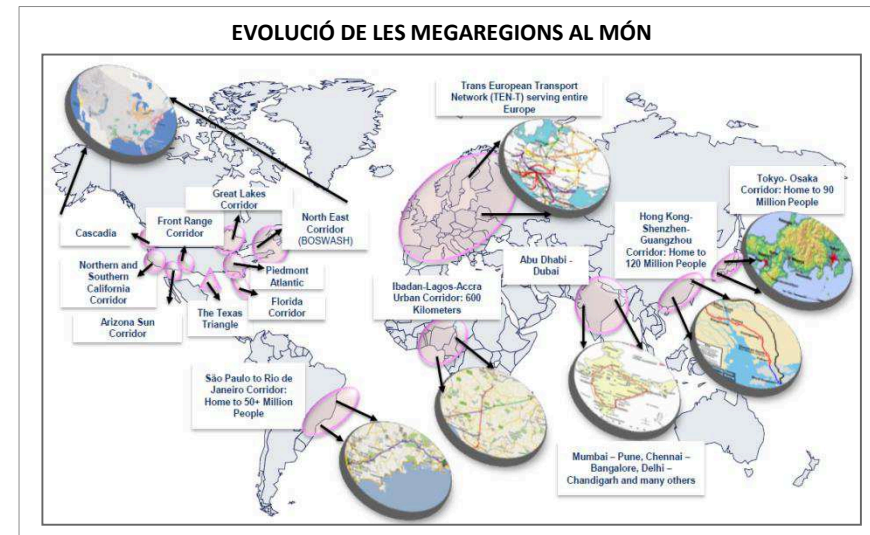
Emergeixen tres conceptes relacionats amb aquesta urbanització:

- **Megaciutats:** Integració de centres de ciutat amb els seus suburbis. Més de 5 milions d'habitants.
- **Megaregions:** Suma de dues o més ciutats o expansió d'una ciutat que arriba als límits de ciutats veïnes i que sumen més de 15 milions d'habitants.
- **Megacorredors:** Urbanització de les infraestructures de comunicació de dues o més megaciutats o megaregions, poden estar fins a 100 km de distància i sumen més de 25 milions d'habitants vivint dins dels límits del megacorredor.

Això es recull ja en l'estratègia europea **Estratègia Europa 2020** de prioritització: les RIS3 potencien les especialitzacions econòmiques i de coneixement que s'ajusten millor al potencial d'innovació de cada regió, sobre la base dels seus actius i les capacitats.:

- Agendes de transformació econòmica integral.
- Es basen en la innovació, la recerca i la col·laboració entre agents de la quàdruple hèlix.
- Donen coherència a les inversions en recerca i innovació.
- Optimitzen l'impacte en el desenvolupament econòmic i social de les regions i del conjunt d'Europa.

Fonts: "Urban world: Mapping the economic power of cities" McKinsey i PWC

2. Context. Megatendències

a) Megatendències amb impacte territorial

Digitalització, connectivitat global i creixent i noves tecnologies

La tecnologia accelera exponencialment el seu desenvolupament, adquireix una rellevància creixent en totes les activitats, i es converteix no només en un factor de diferenciació, sinó de supervivència als països occidentals amb costos relatius alts. Els governs i empreses s'han de plantejar incorporar coneixement científic i tecnològic als seus serveis i productes per generar més valor. Aquest procés ve caracteritzat per:

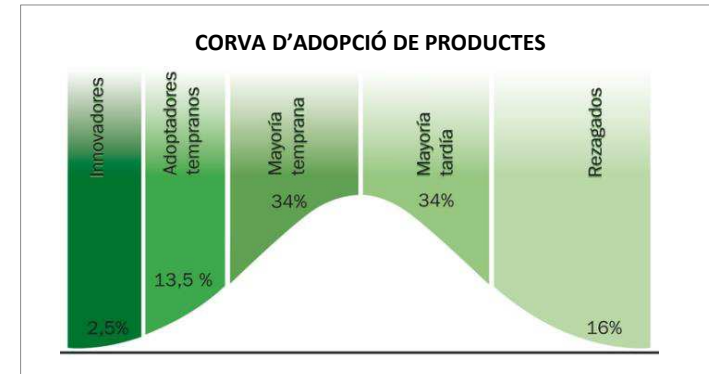
- **Fort impacte de les noves tecnologies en els processos de fabricació**

Les tecnologies facilitadores transversals (TFT): les TIC (definició àmplia que inclou la microelectrònica i la nanoelectrònica), la nanotecnologia, la fotònica, els materials avançats, la biotecnologia i les tecnologies de fabricació additiva, processos d'automatització com la robòtica tindran processos d'adopció molt ràpids, els cicles d'innovació es reduiran i tindran un fort impacte en l'estructura laboral.

- **Món virtual, digitalització i connectivitat global.** Internet i les TIC canvien el món:
 - ✓ Facebook seria el 3r país més gran del món (> 1.000 milions d'usuaris), després de la Xina i l'Índia.
 - ✓ Google rep cada dia 2.000 milions de cerques.
 - ✓ Hi ha 5.000 milions de telèfons mòbils al món.
 - ✓ *Internet of things*: cada vegada més elements dotats de sensors i capaços d'enviar dades, que poden ser utilitzats per generar informació i automatitzar respostes sense intervenció humana.
- **Big data i analítica avançada:**

Amb l'augment de la quantitat de dades generades per les organitzacions, l'analítica guanya una posició crucial. Les empreses necessiten gestionar totes les dades generades en els seus processos digitals, lliurant les dades necessàries a les persones adequades en el moment exacte. L'analítica acabarà per impregnar tots els processos empresarials d'una manera gairebé invisible.
- **Cloud & Client Computing:**

La convergència de la informàtica mòbil i en el núvol continuarà impulsant el creixement d'aplicacions amb capacitat d'arribar a qualsevol dispositiu. El focus del cloud computing a curt termini serà a sincronitzar continguts i aplicacions a través de múltiples dispositius i experiències.

Font: PWC

2. Context. Megatendències

b) Megatendències amb impacte empresarial

Reindustrialització i nova indústria

Avui les àrees més competitives del món són aquelles que tenen una forta presència de la indústria de transformació avançada en les seves economies. Aquesta indústria constitueix el principal motor de generació de riquesa. Les empreses industrials generen de mitjana (segons un estudi elaborat per la HBS) entre 2 i 5 llocs de treball a la resta de l'economia, constitueixen la part més substancial del comerç mundial (element crític per generar un superàvit que ajudi a finançar el cost de les importacions), són el principal inversor en recerca aplicada i innovació, i són la font principal de desenvolupament dels serveis de valor afegit que generen un tipus d'ocupació altament qualificada.

No és casualitat que avui la indústria torni a estar en el centre del debat econòmic ni que tots els governs, també aquí, estiguin fent una crida a la indústria; des de la Xina, que està impulsant una estratègia de desenvolupament de la indústria centrada en la manufactura per a mercats exteriors, al programa *Made in America*, del president Obama, que té com a objectiu recuperar els més de 5 milions de llocs de treball destruïts en la indústria des de l'any 2002.

Però es tracta d'una nova època industrial, **Advancing Manufacturing**, que representa el salt qualitatiu que han de fer les empreses industrials per ser competitives i que ve marcada per alguns elements com:

•Servitització

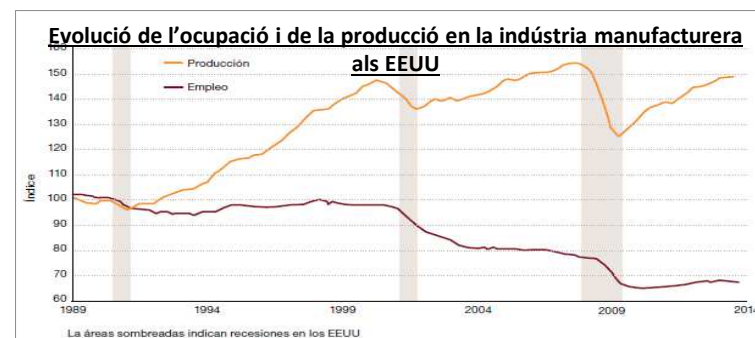
Un dels elements crítics per competir en el futur se centrarà en la capacitat d'incorporar elements de servei al producte que comercialitzen les empreses industrials, com a element clau de diferenciació. És un procés de canvi en el qual les empreses passen de la venda de productes a la venda de "sistemes producte-servei". Es tracta d'augmentar i enriquir el valor dels productes manufacturats per mitjà de serveis. Oferir un major valor, afegint al cobrament per producte lliurat, el cobrament per servei d'ús, manteniment, etc.

•Fabricació additiva:

La impressió en 3D arribarà al seu punt àlgid els propers anys, mentre el mercat d'impressores relativament assequibles vagi creixent i el seu ús industrial s'expandeixi. Partint de les primeres aplicacions inicials de modelització i prototips, passant a dental i aeroespacial, les noves aplicacions industrials, biomèdiques i de consum hauran de demostrar que la impressió 3D és una forma real i viable de reduir els costos alhora que es millora el disseny i la productivitat.

•Indústria 4.0

La quarta revolució industrial està donant lloc al que s'anomena la "fàbrica intel·ligent" i que Alemanya ha definit com Indústria 4.0. Es tracta d'una versió informatitzada de la fàbrica en la qual tots els seus processos es troben connectats i interactuen entre si. El desafiament per a aquesta nova revolució industrial residirà en el desenvolupament de programari, sistemes d'anàlisi massiva de dades i el seu emmagatzematge, incorporació de sensors i electrònica als elements que interactuen en els processos productius i en els productes derivats d'ells, la convivència home-màquina i la disponibilitat d'informació enriquida per a una millor i més encertada presa de decisions.

2. Context. Megatendències

b) Megatendències amb impacte empresarial

Sostenibilitat i consciència "verda" i pressió sobre els recursos naturals

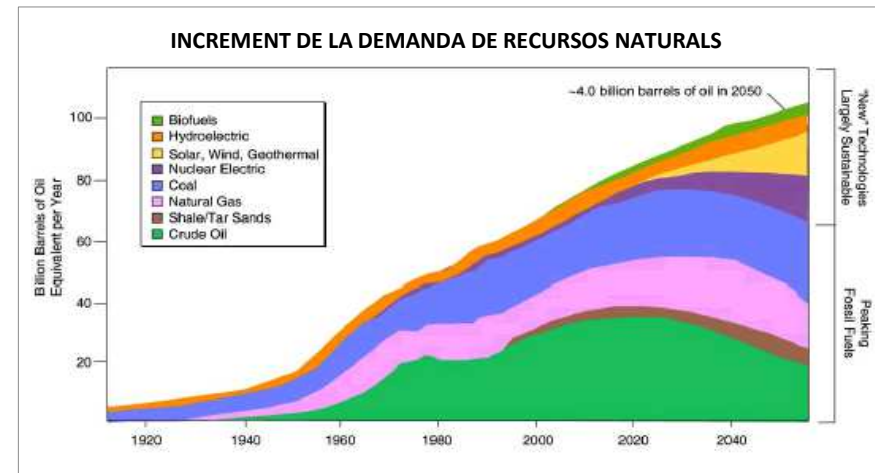
El creixement mundial, tant en termes de població com en termes econòmics continua, es preveu que arribi als 8.300 milions d'habitants el 2030, amb el consegüent increment de la demanda d'energia, aigua i aliments.

Creix la consciència relacionada amb la intensa demanda d'energia i d'aigua, la degradació del medi ambient, el canvi climàtic i l'esgotament dels recursos de la terra (el canvi climàtic provocat per les emissions de diòxid de carboni elevarà la temperatura mundial entre 0,5 i 1,5 graus, fet que afectarà la producció d'aliments).

El creixement mundial, tant en termes de població com en termes econòmics continua, es preveu que arribi als 8.300 milions d'habitants el 2030, amb el consegüent increment de la demanda d'energia, aigua i aliments.

La demanda i el subministrament d'energia probablement es convertirà en el major repte del segle XXI: Més països que requereixen energia i cadascun requerint-ne més. La falta d'aigua es convertirà en el repte clau per al desenvolupament econòmic i social de part del planeta (Àfrica i Àsia meridional i oriental).

Aquests canvis, que configuren un escenari de forta pressió sobre els recursos naturals, tindran previsiblement un impacte significatiu en l'activitat de les empreses i les organitzacions en termes de costos energètics, però també de pressió sobre les matèries primeres.

Canvis en els patrons de demanda

▪ **Mercat polaritzat:** La pressió competitiva continuarà sent alta. El mercat es continuarà polaritzant, d'una banda, cap a propostes de volum amb polítiques agressives de preu i nous canals de distribució i, de l'altra, cap a propostes d'alt valor afegit. Les propostes que es quedin al mig fracassaran. Els consumidors consumeixen selectivament en ambdós extrems de la gamma de productes, en funció del valor diferencial que requereixen en cada moment. La crisi crea un consumidor «bipolar» (hedonista / sostenible) i el centre s'esvaeix. Anem de la gamma baixa, que busca el descompte, a la gamma alta que busca luxe

▪ **Envel·liment de la població:** L'envelliment sense precedents d'occident, però també d'algunes economies emergents, l'augment de la desigualtat entre països i en els mateixos països. El 2020, més del 15% de la població serà més gran de 60 anys. Addicionalment els experts apunten que l'esperança de vida augmenta 6 hores al dia. Això es tradueix en 2,5 anys en cada dècada. L'any 2020 l'esperança de vida en el nostre entorn s'acostarà als 90 anys per a les dones i 85 anys per als homes. Segons el *Copenhagen Institute for Futures Studies* (CIFS en endavant), els canvis demogràfics estan tenint un gran impacte en les nostres estructures familiars.

2. Context. Megatendències

c) Megatendències amb impacte en la governança

Nova ciutadania i participació democràtica: Govern obert

El model de democràcia representativa actual en què s'han organitzat la majoria dels estats del món occidental mostra símptomes de desgast per casos de malbaratament, corrupció, i en bona mesura per la forta crisi econòmica actual. Cau la confiança en "allò que és públic" i neixen noves formes de participació ciutadana arreu del món. Des de les primaveres àrabs a exemples diversos de mobilitzacions i plataformes. Simultàniament, les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) estan evolucionant cap a entorns més col·laboratius, principalment per l'efecte de les xarxes socials. Tenim accés a una gran quantitat d'informació de forma fàcil i en qualsevol moment i disposem d'uns entorns que faciliten la participació de les persones i, per tant, la interacció entre la comunitat i els seus governants de manera directa i fluida. Entrem així en un nou paradigma social en què ciutadania, entitats, partits polítics, treballadors públics i càrrecs electes poden participar i interactuar en el debat, definició, creació i avaluació de les polítiques del govern de manera directa.

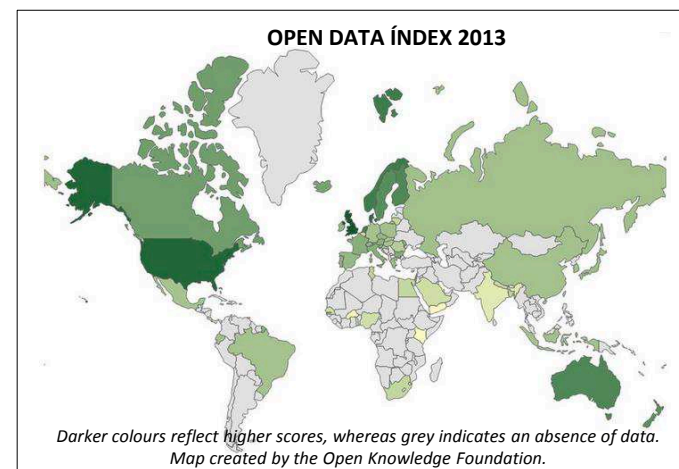
Participació i col·laboració publicoprivada

El concepte de participació en la definició i la creació de les polítiques i serveis que afecten els actors socials és indispensable en el govern obert. Això demana escoltar-los activament, involucrar-los, recollir idees i fomentar el debat entre tots. L'Administració conceptualitza i transforma en polítiques i serveis el resultat d'aquest diàleg constant. La participació dels agents no es queda en el disseny de les polítiques. L'Administració ha de ser **el motor de la col·laboració entre tots** per desenvolupar aquells processos dissenyats en conjunt. Ha de ser **motor d'innovació** i ha d'impregnar l'activitat de coproducció de serveis, tant per buscar formes que puguin ser finançades conjuntament pels sectors públics i privats, com per implantar-la de la millor manera. El procés no acaba a la implementació del servei. Sinó que continua amb l'avaluació, l'eficàcia, l'eficiència i la conveniència.

Transparència i dades obertes

El paradigma de reforma administrativa dominant en la primera dècada del segle XXI va ser l'Administració electrònica, en els propers anys ho serà el **govern obert/dades obertes**. Representa un "moviment" emergent que donarà lloc a un nou govern que propiciï el disseny de serveis amb i per a la ciutadania, que sigui transparent i doni comptes de la seva gestió fomentant una coresponsabilitat entre ciutadania i govern. Segons la Comissió Europea l'obertura de dades pot permetre reduir entre un 15-20 % els costos administratius dels governs i calcula en 40.000 M d'euros anuals el potencial econòmic de l'Open data. **L'obertura de dades públiques** és un punt essencial en el camí de la transparència i és inherent a una estratègia d'obertura del coneixement general. El govern i les empreses que treballin i actuïn en el seu nom han d'obrir per a tothom les dades resultants de la seva activitat. Les han d'oferir estructurades en arxius de format obert, Interoperables i amb llicències que n'autoritzin la difusió pública. L'Administració obre les dades perquè empreses, associacions i ciutadania les usin i elaborin nous productes i serveis que aportin valor i riquesa per a la societat.

Fonts: XIP - Xarxa d'Innovació Pública

La Generalitat de Catalunya ha obtingut la màxima puntuació en l'Índex de transparència de les comunitats autònomes (INCAU) en l'avaluació del 2014 de l'organització Transparency International

1. INTRODUCCIÓ

- 1.1. Presentació
- 1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

- 4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu
- 4.2. Condicions dels factors productius
- 4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
- 4.4. Sectors relacionats i de suport
- 4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

- 6.1. Índex de gràfics i taules
- 6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori
- 6.3. Bibliografia i referències

3. Presentació de la comarca d'Osona

La comarca d'Osona, situada a l'extrem oriental de la Depressió Central Catalana, està envoltada pel Prepirineu (al nord) la Serra Transversal al nord-est, la Serralada Prelitoral al sud-est, i al nord-est la Depressió Central. La seva capital és Vic. Limita al nord amb el Ripollès, la Garrotxa i el Berguedà, a l'Oest amb el Bages, a l'est amb la Selva i al sud amb el Vallès Oriental.

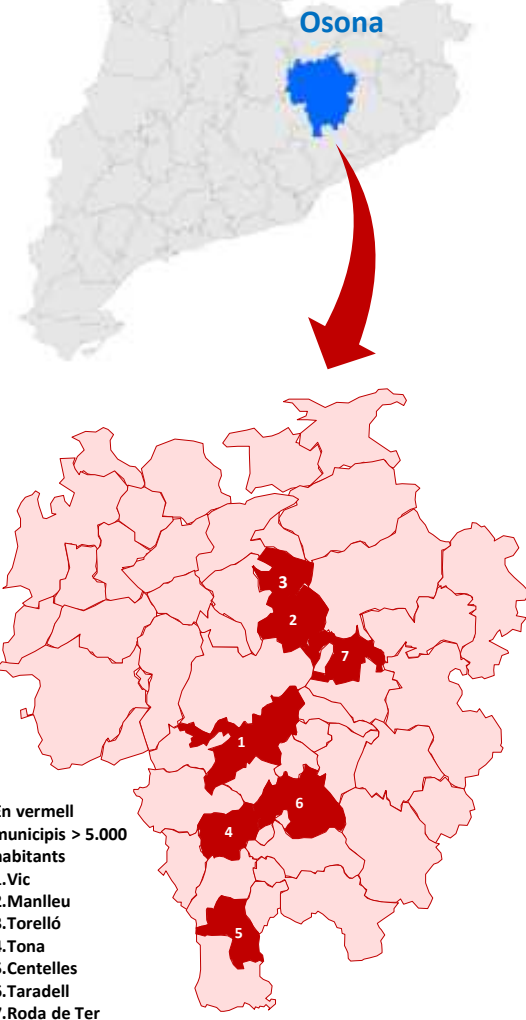
Osona ocupa una extensió aproximada de 1.260,1 km², representant el 3,6% de l' extensió total de Catalunya, i està formada per 51 municipis, 3 d'ells pertanyents a la província de Girona (Espinelles, Vidrà i Viladrau) i els 48 restants a la província de Barcelona. La comarca té una població de més de 155.000, que representa el 2 % de la població catalana. Els dos municipis més poblats de la comarca, Manlleu i Vic (capital de la Comarca), abasten aproximadament el 45 % de la població total.

En infraestructures físiques està molt ben posicionada gràcies a la recent construcció de les autovies C-17 i C25, i C16, si bé les infraestructures de ferrocarril continuen sent un problema per la seva obsolescència. Respecte a les infraestructures i xarxes de comunicació, l'extensió de la fibra òptica és bona.

Pel que fa als principals indicadors econòmics, Osona concentra el 2 % del PIB català i el 1,8 del VAB generat, si bé el seu PIB per càpita és una mica inferior a la mitjana catalana. Així mateix, la Comarca disposa d'una RFDB per càpita una mica inferior a la mitjana catalana, i la seva taxa d'atur és una mica superior.

LA COMARCA I ELS SEUS MUNICIPIS

CATALUNYA

<u>OSONA I CATALUNYA</u>		 Osona	 Catalunya
Extensió	1.260,1 km ²	(3,62 %)	32.106,6 km ² (100 %)
Població total	155.069 hab.	(2,1 %)	7.553.650 (100 %)
PIB total	4.099 M€	(2 %)	205.315 M€ (100 %)
PIB per càpita	26.708 €/hab.		27.330 €/hab.
VAB total	2.436	(1,8 %)	136.944 (100 %)
RFDB per càpita	15.462 €/hab.		16.900 €/hab.
Taxa d'atur	14,9%		14,9 %
Rànquing de Competitivitat 2013 i Var 2012-2013	#11 -sobre 41- (+3)		-
Index de diversificació productiva 2009 vs. 2013	#18 vs. #23 -sobre 41- (-5)		-

3. Presentació de la comarca d'Osona

D'altra banda, l'estructura econòmica de la Comarca es caracteritza per un alt grau de concentració en el sector industrial (agroalimentari principalment) i un baix índex de diversificació productiva, ja que les indústries alimentàries concentren l'11 % dels llocs de treball de Catalunya en aquest sector.

Respecte a la distribució territorial, Osona presenta una rica diversitat interna:

- La Plana de Vic amb el 57,74 % de la població, concentra el 67,42 % dels llocs de treball de la comarca entre els assalariats i els autònoms, 2/3 dels quals pertanyen al sector serveis.
- Osona sud agrupa el 20 % de la població i el 15 % dels llocs de treball. Destaca el pes dels autònoms en aquest àmbit territorial, que representa aproximadament el 38 % dels ocupats.
- La Vall del Ges, Orís i Bisaura aglutina quasi el 15 % de la població de la comarca. La població ocupada d'aquest territori equival a l'11,6 2% del total (assalariats + autònoms) d'Osona, i es concentra majoritàriament en el sector industrial (62,30 %).
- El Lluçanès i el Collsacabra/Guillerics són les zones més despoblades d'Osona, conjuntament apleguen el 6,72 % de la població. És en aquest territori on el sector agrícola té més protagonisme, amb un 5,94 % (Collsacabra/Guillerics) i un 4,40 % (Lluçanès) dels assalariats. Cal destacar el pes dels autònoms (39,8 % dels ocupats) al Collsacabra/Guillerics, percentatge només comparable al que trobem a Osona sud (38 %).

	PLANA DE VIC	OSONA SUD	VALL DEL GES, ORÍS I BISAURA	LLUÇANÈS	COLLSACABRA / GUILLERICS
Territori	14 municipis	10 municipis	9 municipis	11 municipis	7 municipis
Població	89.941 (57,74 %)	32.234 (20,69 %)	23.130 (14,85 %)	7.113 (4,57 %)	3.350 (2,15 %)
Assalariats	29.160 (70,84 %)	5.292 (12,86 %)	4.701 (11,42 %)	1.318 (3,20 %)	690 (1,68 %)
Autònoms	8.973 (58,27 %)	3.229 (20,97 %)	1.871 (12,15 %)	868 (5,64 %)	457 (2,97 %)
Principals sectors (per nombre d'assalariats)	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultura (2,26 %) • Indústria (28,23 %) • Construcció (3,18 %) • Serveis (66,41 %) 	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultura (0,98 %) • Indústria (43,39 %) • Construcció (5,35 %) • Serveis (50,21 %) 	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultura (1,49 %) • Indústria (62,30 %) • Construcció (4,32 %) • Serveis (31,89 %) 	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultura (4,40 %) • Indústria (41,58 %) • Construcció (8,19 %) • Serveis (45,83 %) 	<ul style="list-style-type: none"> • Agricultura (5,94 %) • Indústria (49,71 %) • Construcció (3,19 %) • Serveis (41,16 %)

Destacar que si bé l'impacte i la crisi va afectar més la comarca d'Osona que la mitjana catalana, amb una caiguda del -6 % del PIB el 2008-2009 (enfrent del -4 % de la mitjana catalana), l'evolució en els darrers anys ha estat més positiva, fins al punt que la recuperació ha estat més gran a Osona que la mitjana catalana, com mostren les taxes de variació del PIB el 2012-2013; + 0,23 % a Osona enfront del -0,48 % a Catalunya.

Així mateix, si bé la taxa d'atur de la comarca és més gran que la mitjana catalana, en l'últim any, seguint els índexs d'evolució positiva del PIB, la taxa d'atur s'ha reduït a Osona a una taxa superior que la mitjana catalana, malgrat que continua sent superior que la mitjana catalana.

Pel que fa al posicionament competitiu, l'informe elaborat el 2013 per la Diputació de Barcelona *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen*, situa la Comarca en la posició 11 sobre un total de 41 comarques, cosa que implica una pujada de 3 llocs en el rànquing respecte al de 2012.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

4.2. Condicions dels factors productius

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

4.4. Sectors relacionats i de suport

4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

6.1. Índex de gràfics i taules

6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

6.3. Bibliografia i referències

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.0. Introducció

Aquest capítol recull, per una banda, els principals indicadors d'acompliment competitiu de la comarca d'Osona, i estableix una comparació amb la mitjana catalana i amb les comarques de referència seleccionades (Alt Penedès i Anoia). Així mateix, s'analitzen amb detall els diferents factors determinants de la competitivitat, que conformen el diamant de Porter. A continuació es presenta un breu esquema que mostra gràficament el contingut d'aquest apartat:

	Apartat	Descripció del contingut	Indicadors analitzats
Competitivitat MACRO	4.1 Principals indicadors de desenvolupament competitiu	❖ Presentació dels principals indicadors macroeconòmics de la Comarca, que reflecteixen el seu acompliment competitiu (indicadors output = de resultat).	<ul style="list-style-type: none"> • PIB i PIB per habitant • RFDB per habitant • Rati desigualtat • Indicadors de mobilitat (temps de desplaçament al lloc de treball) • Taxa d'activitat • Taxa d'ocupació • Taxa d'atur (per edat, sector, durada...)
	4.2 Condicions dels factors productius	❖ Analitza els factors o inputs disponibles i necessaris per a l'exercici de l'activitat econòmica i empresarial, que atorguen una major o menor eficiència, qualitat i especialització productiva.	<ul style="list-style-type: none"> • Població total i densitat • Edat mitjana • Taxa de creixement i taxa natalitat • Índex d'envelliment • Taxa de dependència • % Població estrangera • % Pob. per nivell d'instrucció • Escolarització de la població • Taxa d'analfabetisme • Infraestructures educatives • Tràmits administratius • Nombre i procedència dels estudiants en universitats de la comarca • Taxa de col·locació d'estudiants universitaris • Taxa de contractació (per sector i edat) • % Població amb accés a la xarxa ferroviària i extensió de la xarxa ferroviària • % de llars con banda ampla • Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies • Equipament TIC a l'habitatge (ordinador, internet, telefon mobil, banda ampla)
	4.3 Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial	❖ Analitza el teixit empresarial i l'existència i intensitat de la competència existent, que sovint suposa un estímul per a la creació i persistència d'avantatges competitius.	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'empreses i distribució per sectors • VAB absolut i distribució per sector • Grandària empresarial: distribució de les empreses per nombre d'empleats • Distribució de treballadors per sector • Distribució d'assalariat i autònoms • Contractació temporal i indefinida • Empreses facturant més de 100 M € • Index de diversificació productiva • Índex d'especialització i concentració del teixit empresarial • Index d'innovació comarcal • Llocs de treball en serveis empresarials avançat, en TIC, en RiD i en indústries de mitjana-alta tecnologia • Taxa de variació del PIB • % internacionalització • Saldo net de creació d'empreses • Residus industrials
	4.4 Sectors relacionats i de suport	❖ Analitza la presència o absència en el territori d'altres sectors que proveeixen, col·laboren o presten els seus serveis al sector de referència, que siguin internacionalment competitius.	<ul style="list-style-type: none"> • Clústers: assalariats, empreses i ingressos d'explotació • Pressuposts municipals • Nombre i grau de cobertura d'agències de promoció econòmica
	4.5 Condicions de la demanda	❖ Analitza el volum i el grau d'especialització de la demanda existent. La presència d'una demanda exigent pressiona les empreses perquè innovin amb més rapidesa i aconsegueixin avantatges competitius més valuosos que els dels rivals	<ul style="list-style-type: none"> • Nom de llars segons el nombre de persones • Dimensió mitjana de les llars • Famílies amb 2ª residència • Indicadors de qualitat de vida (poliesportiu cobert per 10.000 hab.) • Biblioteques per 10.000 hab., residus. Kg/hb/dia, % recollida selectiva s/total, places en residències per pob +65 anys per 1000 hab., etc.)

Finalment, destacar que alguns factors s'han valorat de manera qualitativa, via entrevistes i documentació a causa de la manca d'indicadors en alguns temes.

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

El producte interior brut de la comarca se situava el 2010 en els 4.009 M€ (un 2,8 % menys que el 2008), que suposa un 2 % del total PIB de Catalunya. El pes de la comarca d'Osona la situa en el núm. 15 pel que fa al PIB i en el 12 pel que fa la població.

Com hem vist anteriorment, a més, el PIB va créixer a Osona a una taxa del + 0,23 % el 2013, una evolució més positiva que la taxa de variació catalana, que va ser del 0,48 %.

En quant al PIB per càpita de la comarca **d'Osona, és una mica inferior al català**; i se situa aproximadament en el 96,7 % del conjunt de Catalunya amb un total de 26.708 € per ciutadà (respecte a la mitjana catalana de 27.330 €). Comparativament respecte de les comarques de l'Alt Penedès i l'Anoia el PIB per càpita una mica inferior a en el cas de la primera (30.000 €) i superiors a la Segona (21.800 €). Així mateix, **entre els diferents municipis de la comarca hi ha diferències significatives respecte al PIB per càpita**. Atès que municipis com Vic (amb 34.981 €/hab) disposen d'un PIB molt superiors als mitjana de la comarca i fins i tot a la mitjana catalana, fet que evidencia la concentració del producte interior brut en els municipis de major dimensió, i reforça el rol de capitalitat de Vic.

Pel que fa a la capacitat econòmica de les famílies de la Comarca, la renda bruta familiar disponible (RBF) per habitant és significativament superior a la d'altres comarques (15.462 € a Osona davant 13.097 € a l'Alt Penedès i 11.603 € a l'Anoia), si bé se situa per sota de la mitjana catalana (16.900 €). En aquest cas, al contrari que en el punt anterior, **no es produeixen diferències importants en la distribució de la renda familiar a nivell municipal**.

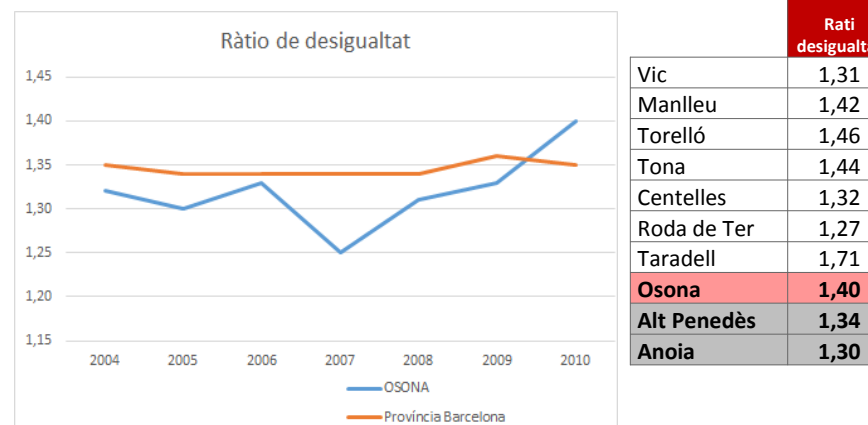
Cal destacar que **la ràtio de desigualtat** és més alta a Osona que a les dues comarques de referència. De fet, Osona té la ràtio de desigualtat més alta de tota la província de Barcelona. Pel que fa a l'evolució de la desigualtat, a Osona és on l'impacte de la crisi ha estat més alt, de fet partim de l'1,32 l'any 2004, el 1,25 al 2007 per arribar a l'actual 1,40. Destacant que l'Alt Penedès i l'Anoia, que partien del 1'25 i 1'26 l'any 2007, han passat a un 1,34 i 1,30 respectivament.

Pel que fa la distribució municipal és especialment significatiu a Taradell.

PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU					
Municipis*	PIB (milions d'euros)	PIB per habitant (euros)	Index Cat = 100	RFB per cap.	RFB/ PIB per cap
Centelles	142	19.562	69%	15.793	80,7%
Manlleu	460	22.494	80%	14.533	64,6%
Roda de Ter	75	12.259	43%	14.054	114,6%
Taradell	151	24.762	88%	15.318	61,9%
Tona	151	18.913	67%	15.304	80,9%
Torelló	263	18.861	67%	14.623	77,5%
Vic	1.414	34.981	124%	15.052	43,0%
OSONA	4.009	26.708	96,7%	15.462	57,9%
ALT PENEDÈS	3.156	30.000	108,5%	13.097	43,6%
ANOIA	2.549	21.800	78,6%	11.603	53,2%
CATALUNYA	205.314	27.330	100%	16.900	61,84%

Font: Idescat 2010 i Hermes

*Només disponible municipis de més de 5000 habitants.

*Aquesta ràtio és la mitjana aritmètica de la distribució per decils de contribuents al IRPF
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'estudi Anàlisi de l'impost de la renda de les persones físiques (IRPF) 2004-2010, Diputació de Barcelona

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

Adicionalment, el coeficient que deriva de la divisió de la Rbfd i el PIB per càpita pot servir com a indicador per analitzar quin percentatge del PIB es manté a la Comarca i passa a mà de les famílies, que el destinen a l'estalvi i el consum.

Aquest coeficient se situa a Osona prop del 58 %, enfront del 43,6 % i el 53,2 % del Alt Penedès i l'Anoia respectivament, del que podem concloure que gran part de la riquesa generada a la comarca es manté i es trasllada a famílies d'Osona. Destaquen en aquest punt les diferències a nivell municipal, especialment a Vic, que mostra un valor de Rbfd / PIB per càpita del 43 %. Això implica que gran part de la riquesa generada en aquest municipi es trasllada a famílies d'altres municipis de la comarca. **Per tant, la concentració de l'activitat econòmica i de la riquesa que hi ha a Vic posteriorment es redistribueix més enllà de la capital i afavoreix el reequilibrament territorial.**

Aquestes idees queden reforçades pels indicadors relatius al **temps de desplaçament al lloc de treball**, que mostra que més d'un 65 % de la població ocupada a la Comarca es desplaça a més de 10 minuts fins al seu lloc treballa, amb una especial concentració en el tram de 10 a 30 minuts, que indica també que la distribució es produeix dins de la Comarca.

	TEMPS DE DESPLAÇAMENT AL LLOC DE TREBALL							
	< 10 minuts		de 10 a 30 minuts		de 31 a 60 minuts		més d' 1 hora	
	Ocupats	%	Ocupats	%	Ocupats	%	Ocupats	%
OSONA	16.077	34 %	25.214	53 %	4.117	9 %	2.490	5 %
ALT PENEDEÈS	11.013	31 %	16.523	47 %	5.423	15 %	2.453	7 %
ANOIA	10.683	30 %	17.019	47 %	6.134	17 %	2.367	7 %
CATALUNYA	526.036	22 %	1.230.298	50 %	564.792	23 %	119.899	5 %

Font: Idescat (2011)

PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU	
Municipis*	Rbfd/ PIB per cap
Centelles	80,7%
Manlleu	64,6%
Roda de Ter	114,6%
Taradell	61,9%
Tona	80,9%
Torelló	77,5%
Vic	43,0%
OSONA	57,9%
ALT PENEDEÈS	43,6%
ANOIA	53,2%

Font: Idescat 2010 i Hermes

*Només disponible municipis de més de 5000 habitants

En rigor la Rbfd només té en compte el sector institucional de les famílies mentre que el PIB considera tots els sectors institucionals incloses les empreses.

4. Posicionament Competitiu de la comarca d' Osona

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

Respecte a la taxa d'activitat en relació a la població major de 16 anys, la taxa neta a Osona se situa prop de la mitjana Catalana, amb un 62,4 % de la població activa en 2013. La taxa d'ocupació en canvi és una mica superior a la mitjana catalana (51,7% enfront del 49,2%). Fet que indica que la part de la població que efectivament desenvolupa un treball remunerat, és comparativament més gran a Osona que a Catalunya. Respecte a la distribució per municipis, **Vic i Manlleu concentren el 40% de la població ocupada** de la comarca.

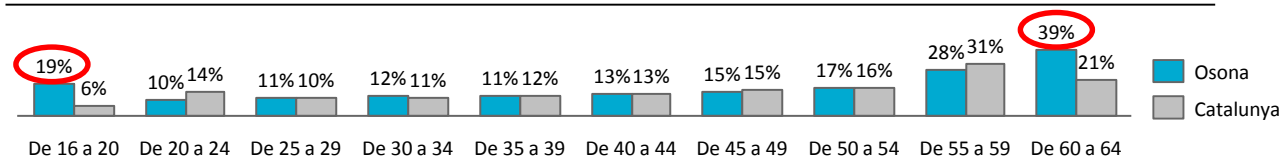
Cal destacar en aquest punt, que les majors taxes d'activitat i ocupació es produeixen en el tram d'entre 30 i 60 anys, i que en general els homes disposen de taxes d'activitat i ocupació més altes que les dones, si bé en els darrers anys aquesta diferència de taxes entre sexes s'ha reduït considerablement*. En la part negativa, aquestes dades posen de manifest la **manca d'oportunitats laborals per als joves**, que troben serioses dificultats a l'hora de incorporar-se al mercat laboral.

A l'agost de 2014, la taxa d'atur de la comarca se situava en el 15,3%, taxa similar a la de l'Alt Penedès (15,4%) i a la mitjana catalana (14,5%). No obstant això, Osona disposa de la **taxa d'atur de llarga durada més alta de Catalunya** (segons l'informe "Comarques catalans : Indicadors Bàsics de producció, ocupació i atur" de Gencat), amb un 42% del total d'aturats, enfront de la mitjana catalana del 35,6 %. També destaca la taxa d'atur entre dones, que a Osona arriba al 55,6 % de la població aturada, enfront del 51,3% de la mitjana catalana (Dades Departament. Empresa i Ocupació Gencat. Agost 2014) També en la part negativa destaca la taxa d'atur entre els joves d'entre 16 i 20 anys, que és significativament superior entre els joves d'Osona (19%) que en la mitjana catalana (6%). La taxa d'atur entre els majors de 60 també és superior a Osona, amb un 39% respecte del 21% de la mitjana catalana.

S'observa així mateix cert **desequilibri entre municipis**. Els municipis més poblats disposen de les taxes més altes d'atur (Manlleu 20%, Vic 17,6%, Torelló 17,6%), mentre que els municipis més petits disposen de les taxes més baixes (Sant Agustí de Lluçanès, Sobremunt i Tavèrnoles tenen taxes inferiors al 3%).

En la part positiva, **l'atur ha baixat en l'últim any a una taxa superior a la mitjana catalana** (-9,6% enfront del -6,17%) si bé destaca el creixement del nombre d'aturats corresponents a determinats grups demogràfics, com són les persones sense ocupació prèvia i el grup de població sense estudis. A més, el sector serveis és el que actualment més aturats concentra, amb un 52% del total*.

SEGMENTACIÓ DE LA TAXA D'ATUR PER EDAT (Ago. 2014)

Font: Idescat i Hermes (Diputació de Barcelona) Dades de l'EPA i Padró continu.

*Per consultar els indicadors al respecte consultar estadístiques de Creacció

PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU (continuació)

Municipi	Taxa activitat	Taxa ocupació	Taxa atur
Alpens	59,0%	51,6%	13,9%
Balenya	64,9%	51,4%	19,0%
Brull, El	63,4%	60,0%	7,7%
Calldetenes	65,6%	56,8%	11,2%
Centelles	61,6%	51,3%	15,1%
Collsuspina	61,0%	53,3%	11,4%
Folgueroles	64,6%	58,0%	9,9%
Gurb	63,8%	58,7%	6,7%
Lluçà	62,6%	57,1%	8,9%
Malla	61,0%	59,2%	5,0%
Manlleu	62,3%	48,2%	20,5%
Masies de Roda, Les	59,4%	51,3%	11,0%
Masies de Voltregà	63,2%	52,7%	13,9%
Muntanyola	68,1%	59,5%	13,6%
Montesquiu	60,0%	49,8%	13,0%
Olost	56,2%	48,2%	12,7%
Orist	64,4%	56,9%	10,4%
Orista	56,7%	48,7%	10,2%
Perafita	55,5%	48,9%	13,3%
Prats de Lluçanès	57,3%	48,6%	12,3%
Roda de Ter	61,7%	51,3%	15,6%
Sant Agustí del Lluçanès	57,0%	55,8%	6,1%
Sant Bartomeu del Grau	63,4%	51,7%	15,9%
Sant Boi del Lluçanès	53,7%	48,8%	5,8%
Sant Hipòlit de Voltregà	62,3%	52,8%	12,5%
Sant Julià de Vilatorrada	63,2%	56,9%	9,1%
Sant Martí de Centelles	66,4%	53,3%	18,7%
Sant Martí d'Albars	51,6%	46,2%	10,4%
Sant Pere de Torelló	60,7%	52,1%	11,9%
Sant Quirze de Besora	54,4%	47,2%	11,4%
Sant Sadurní d'Osormort	60,8%	54,4%	8,3%
Santa Cecília de Voltregà	58,6%	54,3%	6,3%
Santa Eugènia de Berga	63,6%	55,3%	11,7%
Santa Eulàlia de Riuprimer	65,2%	57,0%	13,2%
Santa Maria de Besora	52,1%	44,4%	12,2%
L'Esquirol	57,3%	50,0%	9,3%
Sant Vicenç de Torelló	60,5%	52,4%	10,0%
Seva	63,1%	55,5%	10,4%
Sobremunt	53,3%	49,3%	2,5%
Sora	60,5%	58,6%	5,4%
Tavèrnoles	63,1%	59,7%	3,6%
Taradell	61,6%	52,5%	12,5%
Tavertet	62,5%	58,0%	10,0%
Tona	63,1%	53,8%	13,3%
Torelló	62,0%	50,6%	16,3%
Vic	63,9%	51,7%	17,6%
Vilanova de Sau	57,3%	52,2%	7,7%
Rupit i Pruit	54,0%	51,5%	3,4%
OSONA	62,4%	51,7%	15,3%
ALT PENEDES	63,0%	52,3%	15,4%
ANOIA	62,6%	49,4%	18,7%
CATALUNYA	63,0%	49,2%	14,5%

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.2. Condicions dels factors productius

Osona concentra el 2 % de la població de Catalunya (lloc número 12 respecte de la resta de comarques per nombre d'habitants) si bé la meitat de la població total de la Comarca se situa en els municipis de Vic, Manlleu i Torelló. Aquests municipis constitueixen els principals nuclis urbans de la Comarca i se situen al capdavant pel que fa a la densitat d'habitants per quilòmetre quadrat, amb al voltant de més de 1.000 habitants per km².

En qualsevol cas, la densitat poblacional mitjana d'Osona (123 habs/km²) respon al caràcter rural de la comarca. Se situa per sota d'altres comarques com l'Alt Penedès (179 habs/km²) o Anoia (137 habs/km²) i, a més, és pràcticament la meitat de la mitjana Catalana (235 habs/km²).

D'altra banda, segons les dades demogràfiques, s'està produint un **procés d'envelliment progressiu** de la població de la Comarca. L'edat mitjana dels habitants d'Osona supera els 40 anys, si bé les taxes de natalitat i de creixement natural de la població són una mica més grans que les mitjanes catalana, fet que suposa un ritme moderat de "renovació" de la població. No obstant això, la taxa de dependència de la Comarca supera la mitjana a Catalunya i se situa en el 54 %. Això implica que, si bé la població es renova a una taxa moderada, de cada 100 persones n'hi ha 54 en edat de dependència per 46 en edat activa.

Cal destacar en aquest punt que el **fenomen migratori** ocorregut entre els anys 2000 i 2010, especialment en municipis concrets de la Comarca com Vic o Manlleu (amb un 25% i 23% de població estrangera sobre la població total) ha contribuït a mitigar el ritme d'envelliment de la població d'Osona (a 2013 l'índex d'envelliment se situava en 93, el que implica que, actualment, el grup de població jove menor de 15 anys pesa més demogràficament parlant, que el grup de majors de 65 anys, mentre que l'any 2000 se situava en 124). Com a mostra d'això, els municipis esmentats presenten taxes d'envelliment d'entorn al 80, per sota de la mitjana de la Comarca i significativament inferiors a la mitjana catalana (110). En els últims anys, però, la taxa d'immigració s'ha estabilitzat i fins i tot s'ha reduït en alguns casos, per això és previsible que, malgrat l'elevada taxa de natalitat del municipi (que es deu principalment al millor nivell de vida de la capital i no a la immigració com inicialment podria esperar), la població envelleixi a un ritme superior als propers anys.

PRINCIPALS INDICADORS DEMOGRÀFICS

Municipi	Població	Densitat (hab/km ²)	Edat mitjana	Taxa de creixement natural	Taxa natalitat	Índex envelliment	Taxa de dependència	% població estrangera
Alpens	304	22	43	6,58	6,6	125	55	7,24%
Balenya	3.728	215	40	-0,27	9,7	81	50	9,07%
Brull, El	266	7	39	7,59	11,4	66	61	6,39%
Calldetenes	2.479	427	40	8,13	14,6	78	46	7,42%
Centelles	7.346	484	42	1,09	11,1	104	56	4,89%
Collsuspina	338	22	42	-2,92	11,7	95	59	1,78%
Esquirol, L'	2.202	36	45	-2,28	8,2	138	58	5,36%
Espinelves	193	11	48	-10,15	0	175	66	4,15%
Folgueroles	2.249	215	39	9,37	12,5	61	64	2,13%
Gurb	2.570	50	40	0,00	5,4	73	50	2,76%
Lluçà	242	5	42	19,96	27,9	95	55	1,24%
Malla	262	24	45	3,77	3,8	159	51	1,91%
Manlleu	20.435	1186	40	4,06	12,5	83	57	22,65%
Masies de Roda, Les	744	45	43	-6,65	5,3	115	49	4,17%
Masies de Voltregà, Les	3.171	142	41	-0,95	7,6	86	53	4,54%
Montesquiu	912	185	44	-2,18	8,7	137	59	8,88%
Muntanyola	585	15	39	-6,75	0,0	58	48	2,05%
Olost	1.184	40	47	-4,21	5,1	188	56	2,03%
Orís	284	11	43	13,84	24,2	93	44	1,76%
Oristà	555	8	48	-12,49	7,1	250	49	3,06%
Perafita	422	22	47	-4,82	4,8	189	62	10,43%
Prats de Lluçanès	2.679	194	45	-1,88	8,2	154	55	5,38%
Roda de Ter	6.133	2750	41	5,85	12,4	100	56	10,68%
Rupit i Pruit	295	6	50	-9,97	3,3	322	49	7,12%
Sant Agustí de Lluçanès	92	7	46	-10,58	0,0	350	42	0%
St. Bartomeu del Grau	888	26	42	3,35	7,8	102	43	9,57%
Sant Boi de Lluçanès	552	28	49	-23,70	9,1	217	61	4,35%
St. Hipòlit de Voltregà	3.521	3827	42	-0,84	9,0	102	56	10,11%
Sant Julià de Vilatorrada	3.076	193	40	0,98	7,9	75	53	4,97%
Sant Martí d'Albars	105	7	50	0,00	9,5	267	72	2,85%
Sant Martí de Centelles	1.109	43	40	3,63	12,7	71	48	11,63%
Sant Pere de Torelló	2.445	44	43	2,44	12,2	123	54	9,69%
Sant Quirze de Besora	2.167	268	46	-4,13	8,3	181	68	10,24%
St. Sadurní d'Osormort	88	3	46	0,00	0,0	222	49	1,13%
Sant Vicenç de Torelló	2.013	307	43	-5,44	7,9	110	57	5,61%
St. Cecília de Voltregà	179	21	46	0,00	0,0	229	46	0%
Santa Eugènia de Berga	2.244	320	42	2,66	8,4	109	43	9,27%
St. Eulàlia de Riuprimer	1.231	89	40	9,06	15,6	74	52	4,55%
Santa Maria de Besora	163	7	49	6,25	18,8	238	77	1,20%
Seva	3.481	115	41	0,29	6,1	95	55	4,68%
Sobremunt	90	7	44	-10,99	0,0	133	64	2,22%
Sora	173	6	43	11,33	11,3	143	42	2,30%
Taradell	6.231	235	41	4,34	11,7	94	55	7,14%
Tavernoles	315	17	41	0,00	9,6	106	45	5,71%
Tavertet	127	4	46	22,73	22,7	160	44	5,50%
Tona	8.085	489	40	2,84	11,1	83	55	8,00%
Torelló	13.908	1032	42	-0,28	9,0	103	52	11,55%
Vic	41.647	1362	40	5,07	14,1	81	53	25,04%
Vidrà	166	5	42	-18,24	0,0	108	45	5,42%
Viladrau	1065	21	42	-0,93	4,65	116	50,85	10,8%
Vilanova de Sau	330	6	47	0,00	3,0	194	45	1,82%
OSONA	155.069	123	41	2,59	11,3	93	54	14,09%
ALT PENEDÈS	106.242	179	40	4,03	11,7	85	53	11,71%
ANOIA	118.467	137	40	2,11	10,4	86	54	8,97%
CATALUNYA	7.553.650	235	42	2,35	10,3	110	50	15,3%

Font : Idescat (Padró municipal d'habitants 2013) i Hermes

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.2. Condicions dels factors productius

Pel que fa al **nivell d'instrucció de la població**, el percentatge de la població amb nivells inferiors d'educació (primària i secundària obligatòries) a Osona és superior a la mitjana catalana, fet que es relaciona amb que el pes de l'economia es desenvolupa al voltant d'activitats intensives en mà d'obra que no demanen nivells de qualificació elevats. A més, si bé la taxa d'analfabetisme és superior a la mitjana catalana, és una mica inferior a la de les comarques de l'Alt Penedès i l'Anoia.

Quant a la distribució del nivell d'instrucció per municipis destaquen, per una banda, Balenyà, Prat de Lluçanès, Roda de Ter i Sant Pere de Torelló, on més d'un 55 % de la població disposa d'un nivell d'instrucció inferior al Batxillerat. Al costat oposat, més d'un 10% de la població disposa d'estudis superiors (diplomatura, grau, llicenciatura i / o doctorat) en els municipis de Folgueroles, Gurb, Sant Julià de Vilatorrada i Vic.

Segons les dades d'escolarització facilitades pel Departament d'Ensenyament, el nombre de centres, alumnes i personal docent a Osona s'ha incrementat en un 30 % en els últims 10 anys.

Pel que fa a les **infraestructures educatives** veiem que la major part se situen al municipi de Vic, si bé altres municipis disposen de centres de formació professional o superior. En concret, Osona aglutina un total de vuit centres de formació professional, fet que es vincula al tipus de capacitació que demanda el teixit empresarial de la Comarca.

Cal destacar, en aquest punt, l'existència d'una universitat de primer nivell a la comarca: la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) que és un element de diferenciació. Suposa una infraestructura de coneixement de gran valor, que atrau talent de més enllà d'Osona, especialment en els seus àmbits de coneixement: arts i humanitats, ciències de la salut, ciències socials i enginyeria. Per exemple, el 2013-2014 només el 20 % dels alumnes de la Universitat procedien de la comarca d'Osona, mentre que el 40 % procedia d'altres comarques, el 25 % de la resta de Catalunya i gairebé el 20 % procedien de la resta de l'Estat i de l'estranger. Segons les estadístiques proveïdes per aquesta universitat, a més, el nombre d'alumnes s'ha incrementat en un 47 % entre 2003 i 2014, any en què ha aconseguit el seu màxim històric amb 5.909 alumnes. A més, cal destacar que la taxa de col·locació dels titulats és del 89 % (dades UVic 2009-2010), que és molt elevada.

Cal plantejar-se com a repte la contradicció que una comarca amb infraestructures educatives del més alt nivell i gran qualitat, tingui un elevat percentatge de la població amb nivells d'instrucció mitjà i baix.

Municipi	NIVELL D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ					Taxa d'analfabetisme
	Sense estudis	Educació Primària i Secundària obligatòria	Batxillerat	Formació Professional (grau mitjà i superior)	Diplomatura, grau, llicenciatura i doctorat	
Balenyà	235	1.727	604	267	136	
Calldetenes	215	863	409	218	175	
Centelles	507	2.721	1.299	792	520	
Esquirol, l'	115	884	398	255	147	
Folgueroles	63	703	317	361	200	
Gurb	97	734	522	368	284	
Manlleu	2.486	8.071	2.808	1.793	906	2,74
Masies de Voltregà, les	265	1.343	402	347	165	
Olost	72	560	202	126	51	
Prats de Lluçanès	145	1.299	353	269	122	
Roda de Ter	317	2.916	847	545	229	
Sant Hipòlit de Voltregà	371	1.507	519	398	153	3,32
Sant Julià de Vilatorrada	160	898	551	417	322	
Sant Martí de Centelles	68	408	189	107	98	
Sant Pere de Torelló	108	1.137	342	239	149	
Sant Quirze de Besora	187	934	318	249	153	
Sant Vicenç de Torelló	107	861	332	239	92	
Santa Eugènia de Berga	234	972	346	160	118	5,07
Santa Eulàlia de Riuprimer	29	486	208	161	53	
Seva	78	1.308	641	418	234	
Taradell	314	2.495	913	712	455	
Tona	501	3.079	1.409	699	603	
Torelló	1.399	5.521	2.285	1.518	704	2,99
Vic	4.061	14.644	6.192	3.835	4.110	2,56
Viladrau	65	418	210	98	84	
OSONA	13.360	60.219	23.962	15.713	11.781	1,97
	11%	48%	19%	13%	9%	
ALT PENEDÈS	8.921	38.939	17.369	11.426	8.341	2,18
	11%	46%	20%	13%	10%	
ANOIA	10.594	46.475	18.207	12.908	7.607	2,02
	11%	49%	19%	13%	8%	
CATALUNYA	623.324	2.599.653	1.281.205	873.507	845.759	1,67
	10%	42%	21%	14%	13%	

Nota: s'han inclòs els municipis dels quals es disposa d'informació.

Font: Idescat, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE.

INFRAESTRUCTURES EDUCATIVES			
Formació	Centre	Municipi	Total
ESTUDIS UNIVERSITARIS	UVIC-UCC	Vic	2
	INSTITUT DEL TEATRE - VIC	Vic	
FORMACIÓ PROFESSIONAL DE GRAU SUPERIOR	IES VIC	Vic	8
	EL SEMINARI	Vic	
	SANT MIQUEL DELS SANTS	Vic	
	IES ANTONI POUS	Manlleu	
	LA SALLE MANLLEU	Manlleu	
	EFA QUINTANES	Les Masies de Voltregà	
	CIRVIANUM TORELLÓ	Torelló	
	PIVE	Tona	
ARTS PLÀSTIQUES I DISSENY DE GRAU SUPERIOR	ESCOLA D'ART SUPERIOR DE DISSENY (EASD)	Vic	1
IDIOMES	ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES D'OSONA	Vic	2
	ESCOLA D'IDIOMES DE VIC	Vic	

Font: Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.2. Condicions dels factors productius

L'octubre de 2014, la taxa d'atur de la Comarca era similar a la de la mitjana catalana, 14,9 %). Més enllà de les estadístiques d'atur, un dels principals indicadors que reflecteixen el dinamisme de l'activitat econòmica és la taxa de contractació.

Quant a la contractació registrada, segons les darreres dades disponibles l'agost de 2014, les xifres totals de contractació han baixat respecte al juny del mateix any (1.873 contractacions a l'agost davant 2.753 al juny), fenomen habitual donat el període estival. El major nombre de contractacions s'han produït (tant al juny com a l'agost) en els municipis de Vic (37 % del total de contractacions), Torelló (10 %), Gurb (8 %) i Manlleu (7 %).

Respecte a la contractació per edat, el 57 % de les contractacions registrades a Osona han estat de persones majors de 30 anys, percentatge que arriba a xifres del 60 % a Catalunya i de gairebé el 70 % a l'Alt Penedès i l'Anoia. D'aquestes dades es conclou que el major nombre de contractacions es dona entre la població amb més edat i previsiblement amb més experiència, mentre que la contractació de joves menors de 25 anys no supera el 25 % del total de contractacions registrades. **Això ve a reforçar la tesi presentada en pàgines prèvies, que la població jove d'Osona troba importants barreres a l'hora de incorporar-se al mercat laboral.**

En aquest punt cal destacar que, comparativament, la contractació en el segment de menors de 20 anys és superior a Osona (7 %) que en la mitjana Catalana (5 %) i que a l'Alt Penedès i l'Anoia amb 4 %. Aquest segment d'edat mostra, com s'ha comentat, un percentatge d'atur significativament superior a Osona que a Catalunya, per la qual cosa caldria veure quin tipus de contractació i quin grau de precarietat s'està produint en aquest segment.

Les dades de contractació per sectors mostren que, a Osona, el 60 % de les contractacions s'han produït en el sector serveis i el 34 % a la indústria, una distribució de les contractacions diferent de la mitjana catalana, que concentra gairebé el 80 % de contractacions en el sector serveis, mentre que la comarca de l'Alt Penedès, ha concentrat una part important de les contractacions en el sector de l'agricultura. Destaquen en aquest punt les dades dels municipis de Vic i Manlleu, principals centres urbans de la Comarca, que registren elevades taxes de concentració en el sector de serveis.

El turisme no apareix com un valor diferencial pel seu poc pes estadístic, vist de forma agregada a tota la Comarca, atès que aquesta té un sector productiu propi ben estructurat, com ja s'ha explicat. Però, en canvi, cal destacar que és molt important en diversos municipis i apareix com un camí a explotar. **El turisme representa el 1,7 % del PIB d'Osona amb 1.200 llocs de treball segons dades de l'Informe d'Impacte econòmic de l'Activitat turística a Osona de la Cambra de comerç i la Diputació de Barcelona.**

Municipi	CONTRATACIÓ PER EDAT					Total contractacions ago 2014	Total contractacions jun 2014
	<20	20-25	25-30	30-45	>45		
Gurb	16%	27%	14%	34%	9%	146	225
Manlleu	6%	19%	14%	41%	20%	140	218
Torelló	4%	15%	18%	40%	23%	185	234
Vic	8%	17%	15%	44%	17%	687	1.016
OSONA	7%	19%	17%	40%	17%	1.873	2.753
ALT PENEDÈS	4%	14%	13%	48%	21%	2.971	2.749
ANOIA	4%	16%	15%	47%	17%	1.608	2.880
CATALUNYA	5%	18%	17%	43%	18%	157.650	227.619

Municipi	CONTRATACIÓ PER SECTOR				Total contractacions ago 2014	Total contractacions jun 2014
	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis		
Gurb	0%	56%	2%	42%	146	225
Manlleu	3%	14%	4%	79%	140	218
Torelló	0%	68%	3%	30%	185	234
Vic	1%	28%	6%	65%	687	1.016
OSONA	1%	34%	4%	61%	1.873	2.753
ALT PENEDÈS	29%	29%	4%	38%	2.971	2.749
ANOIA	4%	35%	4%	57%	1.608	2.880
CATALUNYA	6%	13%	4%	76%	157.650	227.619

Nota: s'aporta el detall per als municipis amb contractacions registrades més elevades (per detall per municipi, consultiu repositori observatori)

Font: Hermes, Diputació de Barcelona i Observatori d'Empresa i Ocupació

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.2. Condicions dels factors productius

Pel que fa a **les infraestructures físiques i de transport**, indispensables per connectar els municipis de la comarca d'Osona amb la resta de Catalunya i amb el món, cal destacar que amb la construcció de les autovies C 17 (Eix del Congost) i C25 (Eix transversal), i C16 (Autopista de Montserrat / Autovia Eix del Llobregat) que connecten Catalunya de manera transversal i longitudinal, **el posicionament de la Comarca ha millorat notablement, facilitant tant el transport de mercaderies com el de persones dins i fora de la Comarca** i fa que disposi de 2 aeroports a 55 kms (Girona) i a 90 kms (El Prat).

No obstant això, i en relació a l'accés als mercats, la principal feblesa d'Osona és la distància que la separa dels principals pols de distribució de persones i mercaderies. El temps mínim per accedir a la infraestructura logística (port, aeroport, estació d'alta velocitat) més propera és de 51 minuts. Aquesta dada situa la Comarca en la 30a posició en aquest indicador, segons el rànquing de competitivitat publicat per la Diputació. Això representa un desavantatge important respecte a altres comarques. Així mateix, en la part negativa destaca la **precària situació de les infraestructures ferroviàries**, que es troben antiquades i deteriorades.

D'altra banda, pel que fa a la disponibilitat d'infraestructures de comunicació, s'han realitzat importants esforços per millorar la connectivitat de la Comarca. Actualment Osona disposa **de xarxes de fibra òptica i internet àmpliament desenvolupades**. Osona destaca en aquest aspecte respecte a la mitjana catalana i es posiciona en els primers llocs del rànquing. Tot i així cal matisar que, si bé les llars disposen d'infraestructures TIC avançades, la xarxa de banda ampla i fibra òptica arriba amb dificultat a part dels polígons, fet que suposa un desavantatge important per a les empreses.

RÀNQUING DE LA POSICIÓ RELATIVA SOBRE ELS INDICADORS DE L'INFORME "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen"				
Rànquing comarcal (sobre 41)		% de la població amb accés a xarxa ferroviària	% de llars amb banda ampla	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (km)
OSONA	2013	25	1	30
	2009	19	22	29
ALT PENEDÈS	2013	9	26	25
	2009	10	21	27
ANOIA	2013	13	12	18
	2009	14	15	21

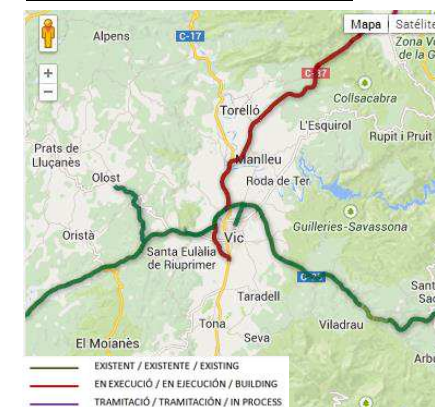
Font: "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen"
(Diputació de Barcelona), (Estudi de la xarxa ferroviària de viatgers a Catalunya)

EXTENSIÓ XARXA FERROVIÀRIA	Osona	Catalunya
Longitud total de línies (km)	46	1.455
km/1.000 km ²	36	45,32
km/100.000 habitants	30	19,26
Nombre de línies	1	13
Nombre d'estacions	9	230

Font: Idescat, Diputació de Barcelona i Departament de Territori i Sostenibilitat
(Estudi de la xarxa ferroviària de viatgers a Catalunya)

	EQUIPAMENT TIC A L'HABITAGE			
	Ordinad	Internet	Telèfon mòbil	Banda ampla
OSONA	82,5%	79,3%	96,8%	80,0 %
ALT PENEDÈS	76,5%	72,0%	95,3%	72,1 %
ANOIA	76,4%	71,9%	95,2%	70,6 %
CATALUNYA	74,7%	72,2%	96,1%	70,9 %

FIBRA ÒPTICA: XARXA TRONCAL

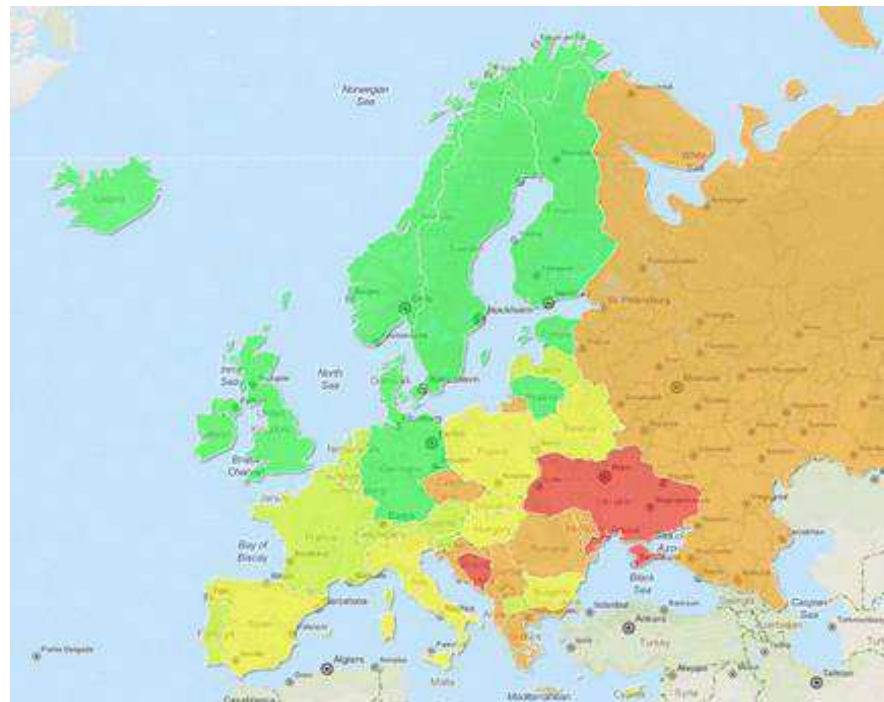
4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.2. Condicions dels factors productius

A més de les infraestructures, un altre tema important que condiona la creació de noves empreses i el desenvolupament del teixit econòmic d'una comarca és **l'accessibilitat al finançament i la facilitat i/o agilitat en la realització de tràmits administratius**. Pel que fa a aquest tema, d'una banda, com a la resta de Catalunya i de l'Estat, l'accés a finançament s'ha vist restringit a conseqüència de la crisi econòmica, per la qual cosa les empreses, encara actualment, troben més dificultats i exigències a l'hora d'accedir-hi.

Quant a la segona variable, el posicionament de Catalunya en el **rànquing de facilitat per fer negocis**, que inclou variables com els tràmits per a l'obertura d'un negoci, l'obtenció de crèdit, compliment dels contractes, pagament d'impostos, resolució de la insolvència, etc., no és massa positiu com es veu en el mapa adjunt, ja que se situa en una posició intermèdia. No s'aprecien, en principi, diferències significatives ni en positiu ni en negatiu pel que fa al comportament a la comarca d'Osona.

RÀNQUING EUROPEU DE FACILITAT PER FER NEGOCIS

Mostra els països en rànquing en funció de la facilitat per fer negocis. Inclou variables com:

- Tràmits per a l'obertura d'un negoci
- Obtenció de crèdit
- Comerç transfronterer
- Maneig de permisos de construcció
- Protecció dels inversors
- Compliment dels contractes
- Pagament d'impostos
- Resolució de la insolvència
- Etc.

Font: "Doing Business", World Bank

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

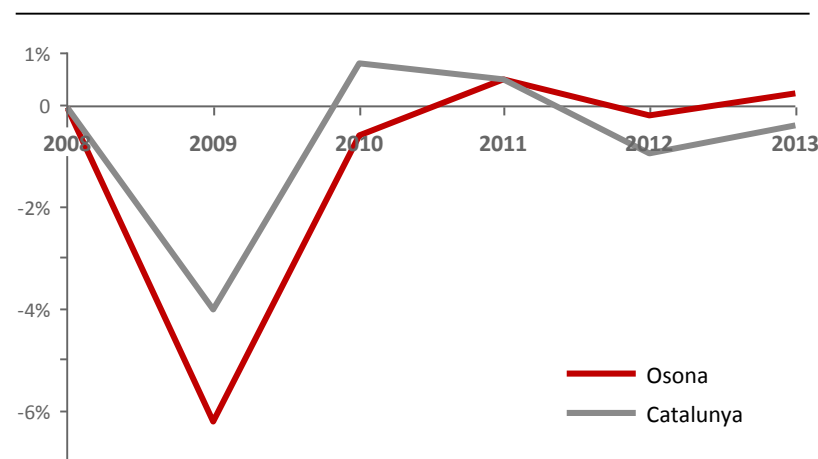
Segons les dades aportades per l'Observatori d'Empresa i Ocupació entorn de la taxa de Variació del VAB entre 2007 i 2010, Osona se situava en el lloc número 30, amb una taxa del -5,8 % enfront de la mitjana catalana del -3,3 %, el que implica que la crisi ha tingut un efecte més perjudicial sobre el VAB generat a Osona que a la majoria de les comarques catalanes.

Si bé és cert que, a partir de 2009, la taxa de variació del PIB de la Comarca ha tingut un comportament més positiu que la mitjana catalana.

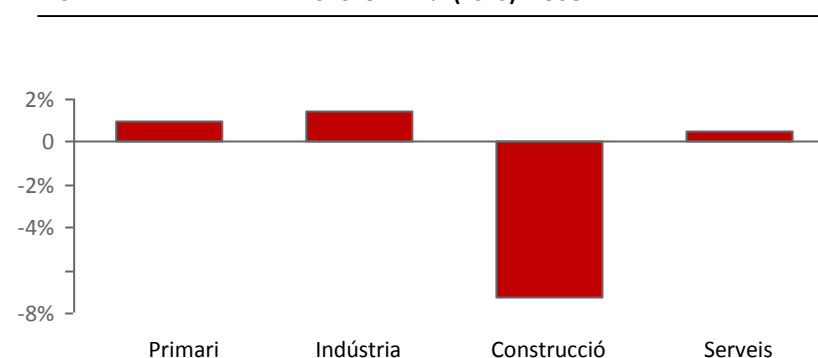
A Osona, **el PIB va créixer un 0,23 % el 2013 (davant el -0,30 % del 2012), un registre força diferent del de Catalunya (-0,48 %)**. Els resultats del 2013 reflecteixen les davallades de la construcció (-7,23 %), que es veuen compensades pels augments de la indústria (1,43 %), el primari (0,99 %) i els serveis (0,53 %). Amb aquest increment del 2013, el canvi total de la crisi 2007-13 situa la reducció del VAB comarcal en el -6,56 %, per sota la mitjana catalana (-4,92 %), reflex de la forta contracció de la construcció (-44,10 %) i de la indústria (-9,25 %), augments importants en el primari (18,19 %) i modestos avenços en els serveis (2,29 %). El 2013, el primari va avançar modestament tot i la notable millora de l'agricultura (6,17 %), impulsada pels cereals (7,61 %), pel molt moderat avenç de la ramaderia (0,11 %), amb canvis de les produccions del porquí i vaquí (del 0,55 % i -0,06 %, respectivament) molt propers a zero. La producció industrial va recuperar-se tant en l'àmbit de les manufactures (1,48 %) com en el de l'energia (0,30 %). *Anuari Econòmic Comarcal 2014 (Catalunya Caixa)*.

La **millora de les produccions manufactureres** expressa la de l'alimentació (5,20 %), tot i les caigudes de la metal·lúrgia i productes metàl·lics (-1,22 %) i del tèxtil (-2,70%). La continuïtat de la caiguda de la construcció (-7,23 %, davant el -8,42 % del 2012) reflecteix, en particular, la dinàmica del sector residencial, on els habitatges en construcció i els iniciats van caure a ritmes del -57,5 % i -54,88 %, respectivament. A aquesta davallada s'hi va sumar la d'obra pública (-13,27 %), de forma que el mercat de treball es va reduir novament. Finalment, la modesta millora dels serveis va ser conseqüència de la caiguda dels serveis públics (-1,14 %), parcialment compensada pels privats (1,04 %). Entre aquests darrers, el comerç, que aporta prop del 25,79 % del VAB terciari, va presentar un augment del 0,59 %, mentre que **el sector d'altres serveis a empreses (22,60 % del pes) va avançar amb més intensitat (3,13 %)**.

TAXA DE VARIACIÓ REAL DEL PIB EN %. 2009-2013

CREIXEMENT DEL PIB PER SECTOR EN % (2013) A OSONA

Font: Anuari Econòmic Comarcal 2014 (Catalunya Caixa)

4. Posicionament Competitiu de la comarca d' Osona

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

En relació al teixit empresarial, Osona concentra l' 1% de les empreses de Catalunya i el 1,7% del valor afegit brut creat, amb un total de 5.453 empreses (centres de cotització) i un total de 2.436 milions d'euros generats.

Pel que fa a les comarques de referència, Osona pràcticament duplica el nombre d'empreses de les comarques de l'Alt Penedès i l'Anoia, i genera un 30% més de valor afegit que aquestes comarques. Si bé és cert que **Vic concentra gairebé el 40% de les empreses i Manlleu el 10%.**

Destaca d'altra banda el pes dels sectors de serveis (55%) i indústria (31%; amb alimentària i metall mecànica principalment) sobre l'estructura productiva, ja que concentren el 86% del valor generat (veure taula). Osona mostra un alt grau d'especialització en els sectors primari - agroalimentari i metall mecànic, que constitueixen el principal motor econòmic de la comarca. Aquesta distribució contrasta amb l'estructura catalana mitjana, que concentra un 70% del VAB generat en el sector serveis.

Pel que **fa al teixit empresarial**, es caracteritza pel gran nombre **d'empreses de serveis** amb un 70% del total d'empreses (i el 55% del VAB), fet que resulta lògic donat el grau d'atomització característic del sector serveis. La indústria per la seva banda, és un sector també important en termes del nombre d'empreses, ja que concentra el 20% del total d'empresa (i el 31% del VAB amb 10 punts per sobre de la mitjana catalana). Respecte a **la dimensió mitjana de les empreses**, la distribució de les tres comarques coincideix en gran mesura: aprox. el 88% de microempreses, en el cas d'osona destacant les de menys de 5 treballadors, entre un 10% de petites i un 2 % de mitjanes empreses, amb un pes molt important de les petites que doblen la mitjana catalana i aprox. un 0,2% d'empreses de més de 250 treballadors (el que equival en termes absoluts a 7-8 empreses grans). Destacant-se el pes de les empreses mitjanes que consoliden el seu paper en l'economia. Aquesta distribució contrasta amb la mitjana catalana, que mostra una distribució encara més atomitzada atès que el 95% de les empreses de Catalunya tenen menys de 10 treballadors.

Nº D' EMPRESSES I DISTRIBUCIÓ PER SECTORS

Municipi*	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total
	Centres cotiz.	%	Centres cotiz.	%	Centres cotiz.	%	Centres cotiz.	%	
Vic	36	1,8%	248	12,6%	128	6,5%	1.555	79,1%	1.967
Manlleu	25	4,4%	124	21,9%	38	6,7%	379	67,0%	566
Torelló	3	0,8%	98	25,7%	41	10,7%	240	62,8%	382
Gurb	29	12,1%	55	23,0%	26	10,8%	130	54,1%	240
Tona	8	3,4%	42	18,1%	20	8,6%	162	69,8%	232
Centelles	2	1,1%	51	27,1%	15	8,0%	120	63,8%	188
Taradell	6	3,6%	36	21,4%	18	10,7%	108	64,3%	168
Masies de Voltregà	25	18,2%	42	30,7%	10	7,3%	60	43,8%	137
Roda de Ter	0	0,0%	19	14,5%	24	18,3%	88	67,2%	131
Balenyà	2	1,8%	40	36,7%	14	12,8%	53	48,6%	109
Seva	3	2,8%	23	21,1%	17	15,6%	66	60,6%	109
St. Hip. de Voltregà	6	6,9%	15	17,2%	12	13,8%	54	62,1%	87
Calldetenes	7	8,4%	9	10,8%	20	24,1%	47	56,6%	83
Prats de Lluçanès	9	11,0%	11	13,4%	15	18,3%	47	57,3%	82
St. Eug. de Berga	3	3,8%	29	36,7%	5	6,3%	42	53,2%	79
OSONA	260	4,8%	1.042	19,1%	504	9,2%	3.647	66,9%	5.453
ALT PENEDÈS	45	1,4%	592	18,3%	281	8,7%	2.310	71,6%	3.228
ANOIA	47	1,5%	562	10,3%	297	5,4%	2.141	39,3%	3.047
CATALUNYA	ND	ND	38.962	6,6%	78.180	13,2%	473.487	80,2%	590.629

*Per a la comparativa s'han utilitzats els 15 municipis que concentren el 85% del total de centres de cotització registrats

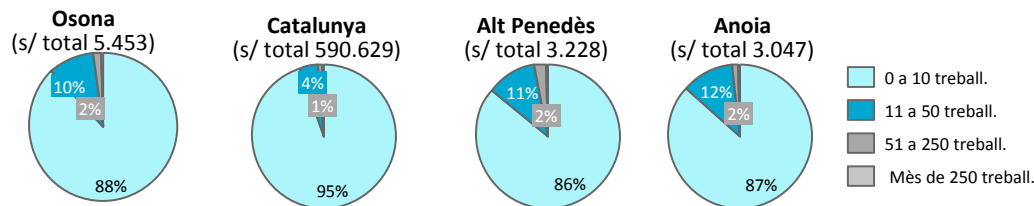
Font: Font: Hermes, Diputació de Barcelona / Departament d'Empresa i Ocupació

VAB A PREUS BàSSCS PER SECTOR

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total (Mill. €)
	VAB pb	%	VAB pb	%	VAB pb	%	VAB pb	%	
OSONA	139	5,7%	748	30,7%	217	8,9%	1.331	54,7%	2.436
ALT PENEDÈS	29	1,6%	686	38,3%	157	8,8%	918	51,3%	1.790
ANOIA	43	2,8%	484	31,8%	172	11,3%	824	54,1%	1.523
CATALUNYA	2.171	1,6%	28.911	21,1%	10.797	7,9%	94.966	69,3%	136.944

Font: Comarques catalanes: indicadors bàsics de producció, ocupació i atur (dades per a Osona i Catalunya 2012, dades per a: Alt Penedes i Anoia 2010)

DIMENSIO EMPRESARIAL: DISTRIBUCIO DE LES EMPRESSES PER NÚM DE TREBALLADORS

Font: Hermes, Diputació de Barcelona / Departament d'Empresa i Ocupació (Juliol 2014)

4. Posicionament Competitiu de la comarca d' Osona

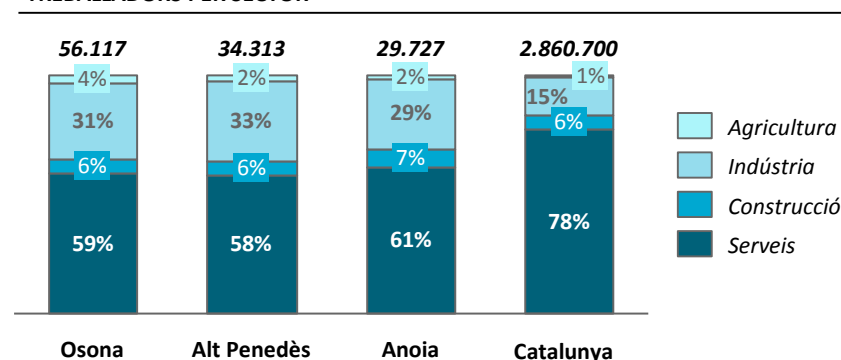
4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

Respecte a la **distribució sectorial de l'ocupació** i seguint la distribució sectorial mostrada a la pàgina anterior, el sector de serveis i la indústria concentren el 90% de l'ocupació total. D'acord amb l'*Informe de competitivitat de les comarques de la Diputació de Barcelona*, hi ha una **elevada especialització en la comarca**, atès que el 31% dels llocs de treball és concentren en 10 activitats que presenten una concentració i especialització empresarial i d'ocupació important, principalment al sector industrial i primari. De fet, l'activitat primària, la indústria agroalimentària i a els serveis veterinaris configuren un entorn d'especialització territorial que generen aproximadament el 15% dels llocs de treball de la comarca. També s'hi ha desenvolupat un conjunt d'activitats especialitzades en la fabricació i reparació d'equips i maquinària, com són la fabricació de productes metàl·lics, la fabricació de maquinària i equips i la seva reparació i Instal·lació. Aquesta distribució contrasta amb la mitjana catalana, que concentra el 80% de l'ocupació només en el sector serveis.

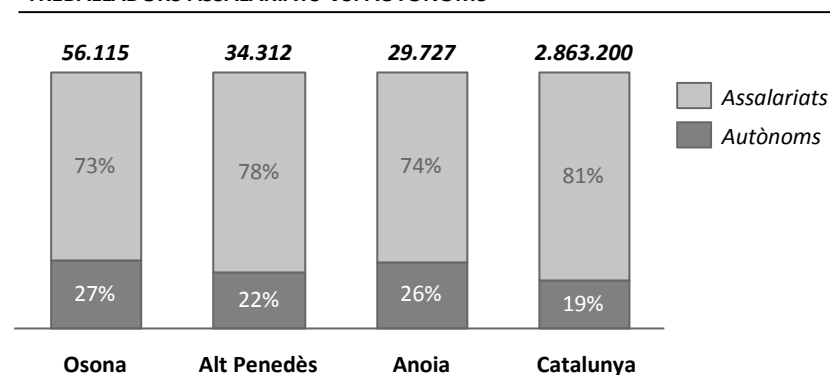
Per altra banda, l'estructura sectorial està directament relacionada **amb la distribució de treballadors afiliats al règim general, per una banda, i afiliats al règim especial d'autònoms** de l'altra, atès que la pròpia naturalesa de les activitats d'un sector determinen en gran mesura que hi hagi un major o menor nombre d'assalariats i / o autònoms. Com mostren les dades, el grup de treballadors autònoms a Osona (similar a l'Anoia) és, en termes relatius, més important que la mitjana catalana.

Finalment, destaquen en aquest punt les diferències existents a nivell municipal. D'una banda els treballadors de Les Masies de Voltregà, Gurb, Vic, Torelló, Centelles o Seva, són en més d'un 70% assalariats. En canvi a Roda de Ter, Tona o Taradell existeix un percentatge de treballadors autònoms superior al 40%, tot recordant que la mitjana catalana és del 19%. Relacionant aquesta distribució amb l'activitat econòmica dels diferents municipis, veiem que els primers concentren les grans empreses amb major nombre de treballadors.

TREBALLADORS PER SECTOR

TREBALLADORS ASSALARIATS VS. AUTÒNOMS

Municipi*	Total Treballadors	Autònoms	Assalariats
Roda de Ter	1.056	54%	46%
Seva	1.234	30%	70%
Taradell	1.570	44%	56%
Tona	1.933	41%	59%
Centelles	2.170	30%	70%
Gurb	3.569	13%	87%
Torelló	3.837	29%	71%
Masies de Voltregà	4.162	7%	93%
Manlleu	4.717	33%	67%
Vic	20.425	21%	79%
OSONA	56.115	27%	73%
CATALUNYA	2.863.200	19%	81%

Font: Observatori d'empresa i ocupació. Departament d'Empresa i Ocupació

*S'han inclòs municipis amb més de 1000 habitants

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

Analitzant les dades en detall, es pot observar que els sectors més importants a Osona, indústria i serveis, compten relativament amb un **major nombre d'autònoms que els mateixos sectors a la mitjana catalana**.

No obstant això, **el sector d'agricultura d'Osona**, activitat que compta en general amb major nombre de treballadors autònoms, mostra respecte a la mitjana catalana, a l'Alt Penedès i a l'Anoia un menor percentatge d'autònoms (56 % a Osona respecte al 83 %, 81 % i 75 % a l'Alt Penedès, l'Anoia i mitjana catalana respectivament).

Finalment, del total de contractacions registrades a Osona l'agost de 2014 (vegeu pàgines prèvies), el 91 % han estat de caràcter temporal. Això reflecteix un **increment de la precarietat laboral**, ja que el 2011 les contractacions temporals representaven un 85 % del total. Destaca especialment l'increment de la contractació temporal en el sector industrial (80 % el 2013 enfront del 30 % el 2011). Això contrasta amb les mitjanes catalanes, que s'han mantingut més estables. Destaca el contrast que es produeix en el tipus de contractació en el sector de l'agricultura (94 % de contractacions temporals enfront al 77 % a Osona).

TIPUS I EVOLUCIÓ DE LES CONTRACTACIONS A OSONA									
Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		TOTAL	
2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	ago-14	2011

OSONA										
Indefinits	19%	23%	21%	70%	12%	10%	11%	12%	9%	15%
Temporals	81%	77%	79%	30%	88%	90%	89%	88%	91%	85%
CATALUNYA										
Indefinits	5%	6%	19%	20%	12%	12%	10%	10%	11%	11%
Temporals	95%	94%	81%	80%	88%	88%	90%	90%	89%	89%

DETALL D'ASSALARIATS I AUTÒNOMS PER SECTOR											
Tipus	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		TOTAL GENERAL		
OSONA	Assal.	910	44%	14.147	80%	1.489	42%	24.461	74%	41.007	73,07%
	Autòn.	1.172	56%	3.476	20%	2.064	58%	8.397	26%	15.110	26,93%
	Total	2.083	100%	17.624	100%	3.552	100%	32.858	100%	56.117	100%
ALT PENEDEÈS	Assal.	140	17%	10.687	93%	1.122	51%	14.890	75%	26.838	78,22%
	Autòn.	700	83%	767	7%	1.079	49%	4.928	25%	7.475	21,78%
	Total	840	100%	11.454	100%	2.201	100%	19.818	100%	34.313	100%
ANOIA	Assal.	106	19%	7.754	88%	1.163	53%	13.006	71%	22.029	74,10%
	Autòn.	448	81%	1.008	12%	1.030	47%	5.212	29%	7.698	25,90%
	Total	554	100%	8.762	100%	2.193	100%	18.218	100%	29.727	100%
CATALUNYA	Assal.	8.200	25%	395.700	90%	98.700	60%	1.827.500	82%	2.330.100	81,47%
	Autòn.	24.700	75%	44.900	10%	64.900	40%	396.100	18%	530.600	18,55%
	Total	32.900	100%	440.600	100%	163.600	100%	2.223.600	100%	2.860.200	100%

Font: Observatori d'empresa i ocupació. Departament d'Empresa i Ocupació

Nota; A partir de gener de 2008 el règim especial agrari per compte propi s'integra en el règim especial de treballadors autònoms.

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

En relació al grau de consolidació del teixit empresarial de la comarca, Osona mostra una **elevada especialització** amb el lloc número 24 (de 41) en l'índex de diversificació productiva, fet que la situa per sota de la mitjana catalana en aquest àmbit.

L'elevada especialització es produeix a l'entorn de les **indústries alimentàries**, concentrant l'11% del total de llocs de treball de Catalunya en aquest sector. Més concretament, de les 10 empreses d'Osona que facturen més de 100 milions d'euros, set d'elles corresponen al sector de la indústria agroalimentària i el gran consum, i tres d'elles a la fabricació de *commodities*. D'aquestes deu empreses, quatre se situen al municipi de les Masies de Voltregà, dues a Vic i dues a Gurb.

Pel que fa als **indicadors relacionats amb la sofisticació del teixit empresarial**, on s'analitzen temes com el nivell d'investigació i desenvolupament, els serveis avançats, les TIC i el contingut tecnològic de les indústries, Osona mostra certa evolució positiva pel que fa al contingut tecnològic de les empreses, però mostra un empitjorament dels índexs d'activitats d'R +D.

En aquest punt, cal destacar que l'informe de la Diputació *Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona* (2012) situava la Comarca en el lloc número 15 (sobre 41) respecte a l'**índex d'innovació comarcal** i destacava els resultats negatius d'Osona en dos àmbits clau del sistema d'innovació. D'una banda, la capacitat per desenvolupar i atraure el talent i, de l'altra, una demanda del teixit productiu poc exigent a serveis i productes innovadors i l'escassa capacitat per transferir i col·laborar (presenta una economia poc diversificada i insuficients economies d'aglomeracions). En canvi, Osona presenta una població preparada per adoptar les innovacions, disposa d'una oferta formativa important i un desenvolupament considerable dels serveis de suport a la innovació i de l'emprenedoria en activitats intensives en coneixement i tecnologia.

EMPRESSES QUE FACTUREN MÉS DE 100 M€ A OSONA (2012)				
Sector CNAE	Nom	Localitat	Assalariats	Ingressos M.EUR
Gran Consum	BON PREU SAU	Les Masies de Voltregà	3.466	820,7
Gran Consum	CASA TARRADELLAS	Gurb	632	726,9
Fabric. Commodities	LA FARGA ROD	Les Masies de Voltregà	27	596,8
Fabric. Commodities	LA FARGA LACAMBRA	Les Masies de Voltregà	174	555,9
Gran Consum	PATEL SA	Santa Maria de Corcó	173	289,5
Gran Consum	CARNICAS SOLA SA	Gurb	149	165,3
Gran Consum	CARNICAS TONI JOSEP	Vic	185	157,6
Gran Consum	GRUP BAUCELLS ALIMENTACIÓ	Vic	257	146,4
Gran Consum	MAFRIGES	Sant Vicenç de Torelló	240	121,8
Fabric. Commodities	LA FARGA TUB	Les Masies de Voltregà	79	101,9

Font: Evolució de les empreses a la comarca d'Osona 2007-2012. (TFG Silvia Pou Parada)

RÀNQUING DE LA POSICIÓ RELATIVA SOBRE ELS INDICADORS A L'INFORME "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen"							
Rànquing comarcal (sobre 41)	Índex de diversificació productiva	Índex d'innovació comarcal*	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habs.	Llocs de treball en serveis de TIC per 10.000 habs	Llocs de treball en RiD per 10.000 habs	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habs	
OSONA	2013	23	15	11	8	24	9
	2009	18	13	12	7	23	10
ALT PENEDES	2013	6	11	26	15	13	7
	2009	5	11	27	9	18	7
ANOIA	2013	2	16	19	11	36	17
	2009	3	18	24	11	16	21

*Font: Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona. 2009 i 2012

ACTIVITATS AMB ELEVADA ESPECIALITZACIÓ I CONCENTRACIÓ DE TEIXIT EMPRESARIAL I OCUPACIÓ 2013	Estab	Llocs%	Acum %	L.Esp.	CAT%	Rànq CAT
10-Indústries de productes alimentaris	208	13,2	13,2	5,7	11,0	1
25-Fabricació de productes metàl·lics	217	4,5	17,6	2,7	5,2	6
01-Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis	234	3,4	21,1	3,2	6,1	3
28-Fabricació de maquinària i equips ncaa	97	3,3	24,4	3,4	6,7	5
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	194	2,1	26,5	1,3	2,4	12
31-Fabricació de mobles	58	1,1	27,7	4,3	8,4	5
16-Indústria de la fusta i del suro	85	1,1	28,7	3,3	6,5	5
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	36	0,7	29,4	1,3	2,6	9
26-Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	20	0,6	30,0	2,5	4,8	5
32-Indústries manufactureres diverses	31	0,5	30,5	2,1	4,1	7
75-Activitats veterinàries	21	0,3	30,8	2,6	5,1	6

Font: Activa Prospect.

Nota: 1) Nombre d'establiments 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte al total de la Comarca 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la Comarca és superior al que té en el conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la Comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

4. Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

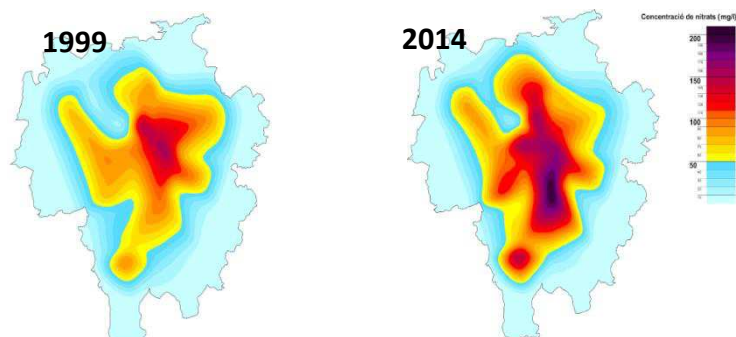
4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

D'altra banda, pel que fa al grau d'internacionalització de les empreses de la Comarca, **Osona es troba en una posició relativament bona**, amb indicadors similars als del total de Catalunya, i destaca lleugerament pel que fa al percentatge d'empreses que només exporten.

L'índex de supervivència empresarial mostra que, a partir del 2011, el saldo net (altes menys baixes) de creació d'empreses és positiu, i s'ha incrementat de manera important any rere any. El 2013, per exemple, es van crear a Osona 197 empreses (altes reals 281, baixes reals 84). A nivell municipal, **Vic i Tona concentren el major nombre d'empreses (netes) creades**. Alguns municipis (Torelló i Manlleu per exemple) van patir baixes importants el 2011 i 2012, si bé el 2013 els saldos nets han tornat a ser positius.

Una conseqüència important del desenvolupament econòmic i del creixement de la indústria agroalimentària a la Comarca és **l'increment dels residus industrials derivats de les explotacions agroramaderes**. Els purins concretament, suposen un problema important donat que, a més de contaminar el sòl, afecten el desenvolupament d'altres activitats econòmiques.

VISUALITZACIÓ GRÀFICA DE L'EVOLUCIÓ DE LES DADES DE NITRATS A OSONA

Font: Grup de defensa del Ter

2013	Empreses Comarca Osona	Empreses Catalunya
Només exporta	2,20 %	1,80 %
Només importa	3,10 %	3,00 %
Exporta i importa	5,60 %	5,50 %
No fa cap activitat exterior	89,10 %	89,70 %

Font: Cambra de Comerç de Barcelona (Delegació d'Osona) a partir de les dades del SABI

Municipi*	SALDO NET DE CREACIÓ DE EMPRESSES		
	2011	2012	2013
Vic	14	32	92
Tona	0	0	21
Torelló	-6	-3	12
Centelles	-1	7	12
Balenyà	1	-1	10
Manlleu	4	-8	8
Gurb	1	10	8
Sant Hipòlit de Voltregà	0	4	7
Roda de Ter	-1	2	4
Santa Eugènia de Berga	0	3	3
OSONA	35	53	197

S'inclouen municipis amb saldos més dinàmics, superiors a 2.

Font: Cambra de Comerç de Barcelona (Delegació d'Osona) a partir de les dades del Ministeri d'Hisenda i el Gabinet Tècnic de la Tresoreria General de la SS en base a societats mercantils actives

Segons un estudi realitzat el 2012 sobre l'evolució de les empreses de la comarca d'Osona, realitzat en base als codis CNAE i la BD de SABI, s'han identificat un seguit de clústers naturals que agrupen activitats econòmiques amb característiques comunes donant lloc a sistemes productius locals que s'organitzen creant vincles entre empreses que reforcen la seva competitivitat i capacitat de reacció. S'indiquen els següents: Gran Consum, Fabricació de *commodities*, Sistemes industrials, Explotació de recursos naturals, Serveis privats, Manufactures de disseny, Serveis Públics, Turisme i lleure.

Alguns d'ells, més enllà de constituir cadenes de valor, s'han organitzat per constituir associacions de clúster i/o empresarials, amb l'objectiu de buscar sinergies que contribueixin a la millora de la competitivitat del sector al qual pertanyen. Alguns exemples són, a nivell comarcal, Innovacc, clúster del sector carni/porcí i, a nivell del conjunt de Catalunya, Cequip i Foodservice, clústers amb una representació important d'empreses de la comarca d'Osona.

No obstant això, com ja es comentava a la pàgina anterior, una de les àrees de millora a la Comarca és la **capacitat per transferir i col·laborar dins del propi teixit productiu**.

Per altra banda, pel que fa a la inversió i a la despesa per part de les institucions, considerades una peça bàsica de suport a la competitivitat del sector empresarial gràcies a les seves polítiques i programes per al desenvolupament econòmic, s'aprecia en el cas d'Osona que tant els nivells de despesa com els d'inversió per habitant són inferiors als de les comarques de referència i, així mateix, la recaptació és més baixa.

Finalment, pel que fa a les **agències de promoció econòmica** hi ha una xarxa d'agències molt focalitzada en l'atenció a les persones aturades, als serveis d'ocupació i suport als emprenedors que avança progressivament cap a la gestió de serveis a les empreses. En aquest punt, cal destacar Creacció com l'agència de promoció del territori d'Osona, creada per unir els esforços dels diferents agents que treballen a la zona, racionalitzar recursos i millorar l'impacte dels projectes desenvolupats en termes de millora de l'ocupació de les persones, de la competitivitat de les empreses i el desenvolupament sostenible del territori a nivell econòmic, social i ambiental.

	CLÚSTERS A OSONA		
	Assalariats	Empreses	Ingressos d'explotació (M€)
Gran consum	10.896	732	4.715
Fabricació de <i>commodities</i>	2.786	235	1.650
Sistemes industrials	3.073	226	550
Explotació de recursos naturals	2.130	751	500
Serveis privats	3.802	755	430
Manufactures de disseny	2.067	214	310
Serveis públics	3.181	118	250
Turisme i lleure	724	133	61

Font: Evolució de les empreses a la comarca d'Osona, 2012. (Silvia Pou Parada)

	PRESSUPOST MUNICIPAL 2013 (EUROS)			
	Ingressos Corrents / habit.	Despeses / habit.	Inversió / habit.	Deute / habit.
OSONA	910	1.003	118	546
ALT PENEDES	959	1.051	112	375
ANOIA	978	1.114	171	684

Font: Programa Hermes (diverses fonts) -Diputació de Barcelona

Municipis	AGÈNCIES DE PROMOCIÓ ECONÒMICA A OSONA (2014)
Torelló / Montesquiu / Orís / Sora / St.Pere de Torelló / St. Vicenç de Torelló / St.Quirze de Besora / Sta. Maria de Besora / Vidrà	Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura
Manlleu	Oficina de Promoció Econòmica de Manlleu
Roda de Ter	Ajuntament de Roda
Masies de Voltregà / Sant Hipòlit de Voltregà	Ajuntament de Masies de Voltregà + Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà (OPE del Voltreganès – sense personalitat jurídica)
Prats de Lluçanès / Alpens / Olost / Orità / Lluçà / Perafita / St.Agustí del Lluçanès / St.Bartomeu / St. Boi de Lluçanès / St. Feliu Sasserra / St. Martí d'Albars / Sta.Maria de Merlès / Sobremunt / Centelles	Consorci per a la promoció dels municipis del Lluçanès
Tona / Balenyà / Els Hostalets de Balenyà / El Brull / Folgueroles / Malla / Muntanyola / St.Martí de Centelles / Sta. Eulàlia de Riuprimer / Taradell / Seva / Viladrau	Ajuntament de Centelles
Tona / Balenyà / Els Hostalets de Balenyà / El Brull / Folgueroles / Malla / Muntanyola / St.Martí de Centelles / Sta. Eulàlia de Riuprimer / Taradell / Seva / Viladrau	Mancomunitat Intermunicipal Voluntària La Plana
L'Esquirol / Rupit i Pruit / Tavertet	Oficina de Promoció Econòmica del Cabrerès
Vic / Comarca d'Osona	Creacció Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement, SL

Font: Elaboració pròpia

S'analitza en aquest capítol la presència o absència en el territori de cadenes de valor i clústers i la relació entre sectors que proveeixen, col·laboren o presten els seus serveis als sectors de referència que siguin internacionalment competitius. Des d'aquest punt de vista s'ha considerat interessant incorporar un breu resum del treball realitzat sobre dues cadenes de valor, prioritzades pel seu pes a la Comarca.

En concret:

- **La cadena de valor del SECTOR AGROALIMENTARI**
- **La cadena de valor de FABRICANTS DE BÉNS D'EQUIP**

L'objectiu de l'activitat ha estat desenvolupar un treball conjunt amb el sector per a la millora de la competitivitat de les seves empreses partint de la realització d'un primer diagnòstic de la cadena de valor que incorpora un mapeig de la cadena, una sèrie de magnituds (nombre d'empreses, facturació, ocupació, grau de concentració empresarial, etc.) i les principals conclusions (fortaleses de la cadena i àrees de millora) identificades gràcies al treball de diagnòstic fet sobre les diferents baules de la cadena de valor.

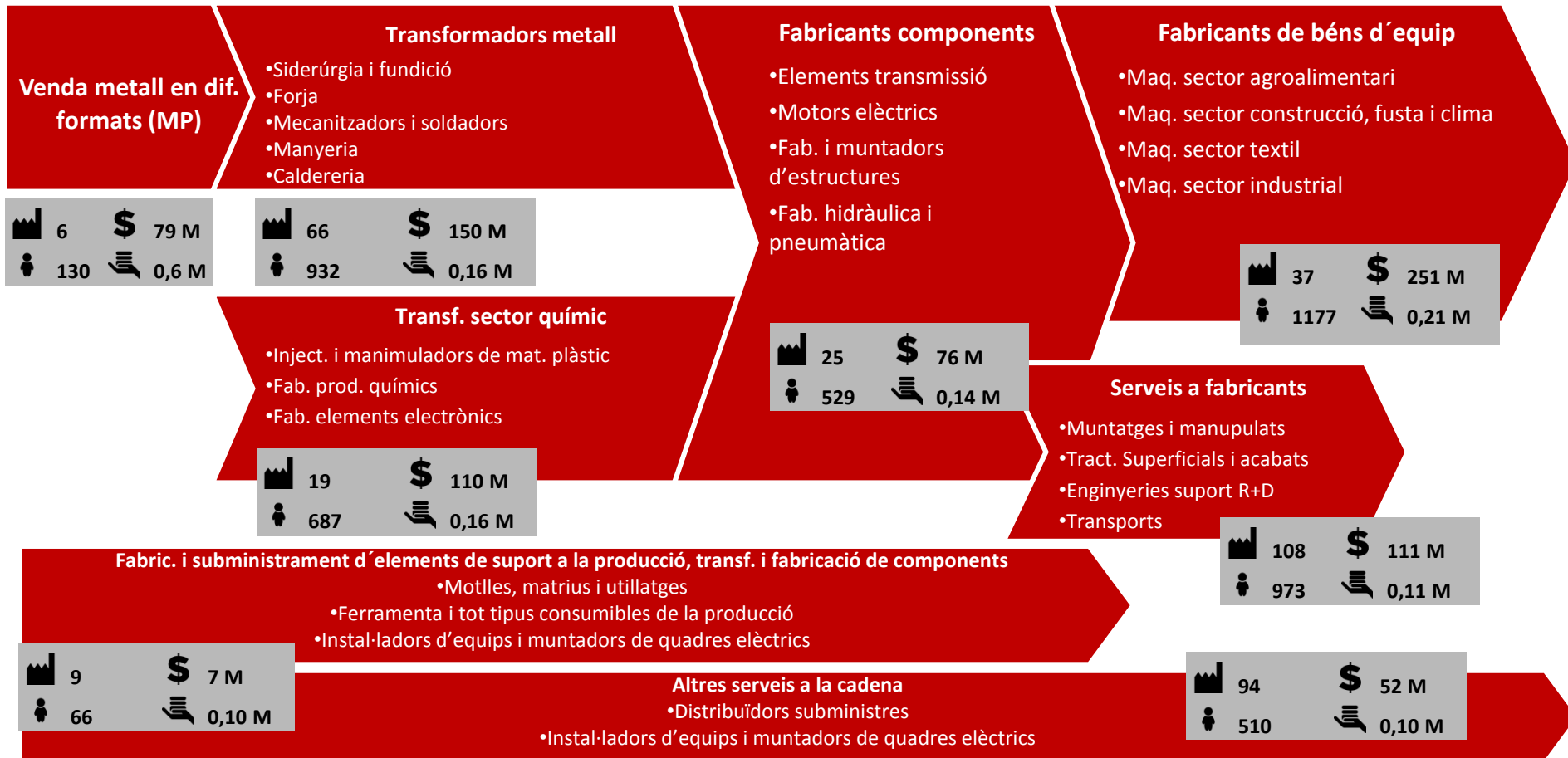
Aquest treball s'ha fet en base al bolcat d'informació existent en bases de dades (SABI) del 2007 al 2012, en base a una selecció d'entrevistes qualitatives i a treball de camp.

Així mateix, el dia 30 d'octubre del 2014 es van celebrar a Creacció dues sessions de treball d'identificació d'oportunitats i línies de treball amb empreses de la cadena de valor del sector de fabricants de béns d'equip i del sector agroalimentari, amb l'objectiu de presentar i contrastar la diagnòstic, validar els reptes de futur identificats per a la cadena i avançar en la identificació d'oportunitats i línies de treball futur per al desenvolupament de projectes concrets.

S'incorporen a continuació per a cadascuna de les dues cadenes :

- les grans magnituds de la cadena - visió general
- fortaleses i àrees de millora
- reptes de futur detectats
- àmbits en què es detecten oportunitats per desenvolupar projectes conjunts

LES GRANS MAGNITUDS DE LA CADENA - VISIÓ GENERAL

364 EMPRESES
 (8,6 % EMP OSONA)
5,004 TREBALLADORS
 (16,4 % TREB OSONA)

837 M€ FACTURACIÓ
 (11,4 % FAC OSONA)
167,33 K€ PRODUCTIVITAT
 (248 K€ PROD MITJA OSONA)

Nº EMPRESES
TREBALLADRS
FACTURACIÓ
PRODUCTIVITAT

FORTALESES i ÀREES DE MILLORA

FORTALESES

- **Productivitat guanyada** per travessar la crisi 2008-2014.
- **Autoreconeixement que cal invertir per guanyar competitivitat** (i no només comprant maquinària).
- En moltes baules descobrint **d'estratègies basades en la flexibilitat** i la capacitat de reacció.
- **Certa 'unió' entre empreses** competidores per oferir millor servei.
- Les empreses estan **augmentant les ràtios de 'formació i coneixements** per col·laborador'.

ÀREES DE MILLORA

- El servei és el factor operatiu més castigat el 2014.
- **Falta d'estructura.** Moltes empreses no poden contractar més.
- Algunes 'baules' de la cadena estan **despoblades** o amb falta de capacitat real.
- **Falta de competitivitat i professionalitat.** Moltes empreses només són excel·lents tècnicament i a nivell d'equips.
- A algunes relacions proveïdor-client els falta informació i sentit comú: qüestió de **transparència i confiança**.
- En moltes empreses amb producte propi cal reforçar la **gestió de nous projectes i la integració** amb la industrialització futura.
- **Falten bons professionals de perfil alt a la Comarca:** directius 2.0, enginyers de processos avançats, enginyers d'I+D, compradors, etc.
- **Falten bons professionals de perfil mitjà a la Comarca:** d'ofici (matricers, mecànics, encarregats amb coneixements de 'millora contínua', etc.

REPTES DE FUTUR DETECTATS

1. Desenvolupar estratègies de diferenciació allunyades de sistemes tradicionals basats exclusivament en el cost

- *El futur del sector passa per afegir valor al producte, però sense oblidar que encara cal continuar treballant en costos per poder ser competitius a nivell internacional.*
- *Vectors estratègics: velocitat/flexibilitat, Servei, Qualitat/I+D, cost.*

2. Assegurar el servei i promoure la millora contínua com a estratègia de millora de la competitivitat

- *Cal avançar en la professionalització de les empreses, especialment les més petites.*
- *Necessitat de millorar el servei vigilant millor la relació entre demanda i capacitat i les cues que es generen.*
- *Millorar la competitivitat gràcies a l'ús de sistemes per a la millora continua i que reforcin la implicació dels col·laboradors.*

3. Millorar la relació entre empreses de la cadena promovent la transparència i la col·laboració

- *Existeix saturació /concentració de proveïdors en certes baules.*
- *La proximitat és un valor reconegut, però no és suficient. Falta diàleg i sobretot generar un marc de confiança i transparència entre les baules de la cadena.*
- *Oportunitat de subcontractar la gestió, els nivells d'estocs i d'altres serveis o de desenvolupar sistemes de planificació conjunts.*

4. Necessitat d'incorporar capacitats bàsiques a les empreses i d'invertir en talent

- *Invertir en professionals amb la millor formació de partida:*
 - *Compres i gestió proveïdors*
 - *Metodologies de millora processos*
 - *Màrqueting/comercial*
 - *Finances*
 - *Gestió de projectes*

5. Clients i mercats internacionals

- *Abordar el repte de la internacionalització i l'accés a mercats Internacionals*
- *Falta coneixement tant del client final com de les tendències internacionals*
- *Professionalització del màrqueting*

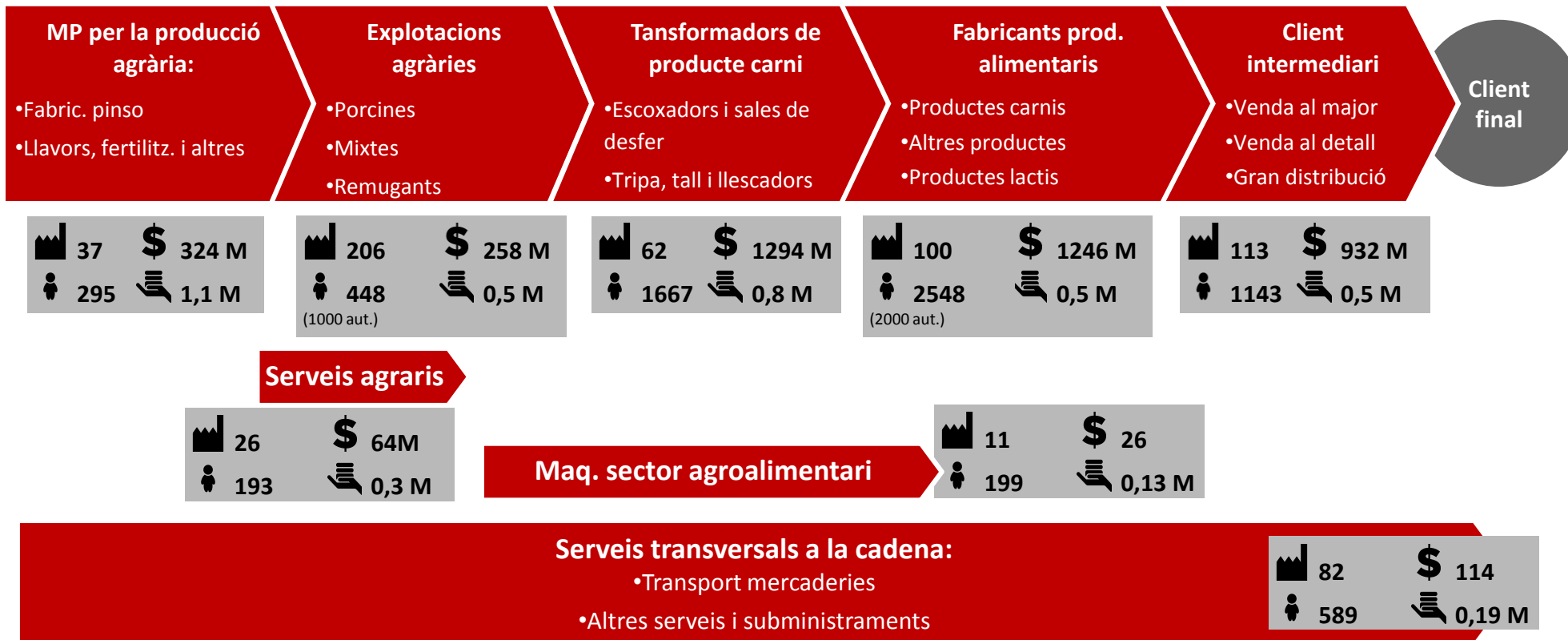
En aquesta matriu es relacionen els reptes definits i validats, i els àmbits de treball identificats durant la sessió amb les empreses de la cadena de valor del sector de fabricants de béns d'equip.

REPTES	ÀMBITS					
	1. Construir un espai de relació	2. Desenvolupament de la cadena integral	3. Talent	4. Mantenir l'aposta per la indústria a la Comarca	5. Mercats internacionals	6. Servitització
1. Desenvolupar estratègies de diferenciació allunyades de sistemes tradicionals basats exclusivament en el cost	●			●		●
2. Assegurar el servei i promoure la millora contínua com a estratègia de millora de la competitivitat	●	●				●
3. Millorar la relació entre empreses de la cadena, promovent la transparència i la col·laboració	●	●		●		
4. Necessitat d'incorporar capacitats bàsiques a les empreses i d'invertir en talent	●	●	●			●
5. Clients i mercats internacionals	●				●	

Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.4. Sectors relacionats i de suport: Cadena del sector agroalimentari

LES GRANS MAGNITUDS DE LA CADENA - VISIÓ GENERAL

645 EMPRESSES
 (15 % EMP OSONA)
6990 TREBALLADORS
 (22 % TREB OSONA)

4.234 M€ FACTURACIÓ
 (58 % FAC OSONA)
535 K€ PRODUCTIVITAT
 (248 K€ PROD MITJA OSONA)

EVOLUCIÓ 2007-2012
 + 1,1 % TREBALLADORS
 + 43 % FACTURACIÓ
 + 38 % PRODUCTIVITAT

N. EMPRESSES
TREBALLADRS
FACTURACIÓ
PRODUCTIVITAT

FORTALESES i ÀREES DE MILLORA

FORTALESES

- **Especialització territorial:** alt grau d'expertesa en producció i serveis complementaris a tots els graons de la cadena.
- Cadena agroalimentària amb un fort component de **cultura de sector molt arrelat** al territori.
- **La cadena surt reforçada de la crisi**, aguanta la contractació i millora la facturació. Increment important de la productivitat.
- Agroindústria amb **alta productivitat** per treballador, mecanització de processos.
- **Alt grau d'exportació i diversificació** de clients i mercats.
- **Sector ecològic amb potencial transformador del model agroalimentari.**
- Agroproductors treballen per arribar a l'autosuficiència, tancant cercles.
- **Creixement del consum de proximitat**, noves pautes de consum.
- **Demanda d'aliments a nivell mundial en augment**, pressió sobre l'oferta a l'alça.

ÀREES DE MILLORA

- Agroindústria mitjana amb **poca implantació de sistemes de gestió de processos** i amb **comandaments intermedis poc capacitats en aquest àmbit**. Hi ha un potencial de millora de l'eficiència.
- Agroindústria amb excés de **microempreses** i **falta de xarxes de col·laboració** per millorar l'eficiència i estalviar costos.
- Poca integració en el funcionament de les baules** de la cadena, on cada empresa fa la seva estratègia.
- Falten **infraestructures per al petit productor** (per ex. no hi ha escorxador per a aviram ecològic a la comarca).
- Els petits productors tenen **dificultats per fer gestió eficient** per manca d'estructura.
- Els petits productors no poden fer front a la **fluctuació de preus de matèries primeres**.
- Falta una xarxa comercial potent** que valori els productes de proximitat.
- Excés de purins** i sistemes de gestió insuficients, pressió sobre el territori.

REPTES DE FUTUR

1. Avançar en el desenvolupament de propostes de valor afegit

- *Aprofitar la tendència de consum de productes ecològics i de proximitat*
- *Innovar en producte i model de negoci. Incorporar sistemes de gestió avançats mantenint el valor diferencial del producte*
- *Incorporar serveis complementaris al producte*
- *Vincular la proposta de valor a altres sectors de la Comarca (turisme, cultura, esport...)*
- *Desenvolupar capacitats de control del frau en els sistemes de qualitat*

2. Incrementar el coneixement i l'accés a clients i mercats

- *Reforçar capacitats comercials: nous canals i venda directa*
- *Explorar oportunitats d'exportació (potser agrupament)*
- *Incorporar capacitats de vigilància de mercat*

3. Intensificar la col·laboració i la cooperació entre empreses de la cadena

- *Reforçar el sector cooperatiu*
- *Millorar el coneixement per incrementar la permeabilitat*
- *Fomentar instruments d'aliances i proximitat entre les diferents baules.*
- *Millorar la introducció dels productes de proximitat per part de les xarxes de distribució*

4. Necessitat d'incorporar a les empreses capacitats bàsiques per al futur

- *Dotar-se de capacitats en:*
 - *Gestió industrial de processos*
 - *Comercials i de vigilància de mercat*
 - *Gestió de projectes i capacitats operacionals*
 - *Infraestructures i espais*
 - *TIC*

5. Donar resposta a l'increment dels residus amb una gestió correcta

- *Plantejar una resposta territorial i integral al problema dels residus*

6. Necessitat de protegir les races autòctones

- *Es planteja l'oportunitat d'afegir aquest nou repte, atès que finalment la protecció de les races autòctones afecta a tota la cadena*

En aquesta matriu es relacionen els reptes definits i validats, i els àmbits de treball identificats durant la sessió amb les empreses de la cadena de valor del sector agroalimentari.

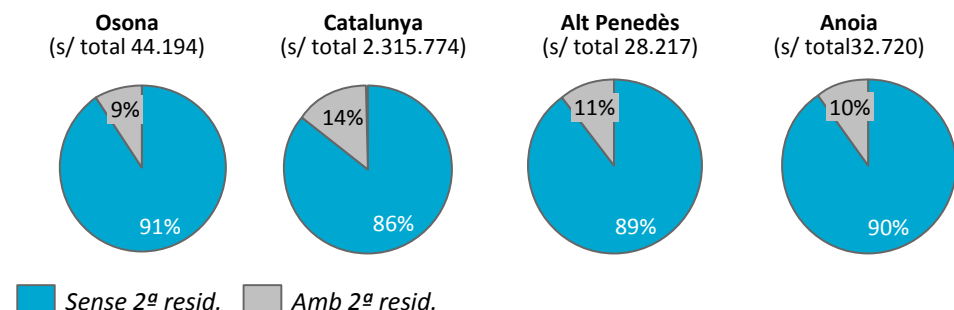
ÀMBITS REPTES	1. Garantir la qualitat del producte	2. Comercialització conjunta	3. Living lab/coneixement de mercat	4. Professionalització de l'empresa	5. Crear tendència "l'alimentació és cultura"	6. Incorporar serveis i ús de les TIC
1. Avançar en el desenvolupament de propostes de valor afegit	●			●	●	●
2. Incrementar el coneixement i l'accés a clients i mercats		●	●	●	●	●
3. Intensificar la col·laboració i cooperació entre empreses de la cadena		●	●	●	●	
4. Necessitat d'incorporar capacitats bàsiques per al futur a les empreses		●	●	●		●
5. Donar resposta a l'increment dels residus i la correcta gestió						
6. Necessitat de protegir les races autòctones						

Es va considerar no desenvolupar aquest àmbits en tenir espais propis de debat

Pel que fa a la **massa crítica de consum de la comarca**, representada pel nombre de famílies i llars a Osona, està formada per 44.196 llars, de les que més d'un 70% estan compostes per entre 2 i 4 persones, un 17% per famílies unipersonals i més d'un 10% per famílies de més de 4 integrants. La mida de la llar mitjana a Osona se situa en 2,9 persones, el que indica que els nuclis familiars són de mitjana més nombrosos que la mitjana catalana (2,71 persones per llar). Destaca en aquest punt la mida mitjana de les llars a Sant Julià de Vilatorça, Lluçà, Rupit i Taradell, que se situen per sobre de 3 persones per llar.

Més enllà de la massa crítica de consum, respecte a la capacitat de despesa i / o inversió de les famílies, podem obtenir certes conclusions de l'anàlisi del percentatge de llars en propietat respecte al total, i del percentatge de les famílies que disposen d'una 2a residència. El 74% de les llars a Osona es troben en règim de propietat enfront del 19% de lloguer, percentatges similars a la mitjana catalana. No obstant això, mentre que tan sols un 9% de les famílies d' Osona disposen d'un segon habitatge, la mitjana Catalana és del 14%.

FAMÍLIES AMB 2ª RESIDÈNCIA

Font: Idescat, a partir del Cens de població i habitatges de l'INE. (any 2001)

LLARS SEGONS EL NOMBRE DE PERSONES

Municipi	1 pax	2-4 pax	> 4 pax	NOM. DE LLARS	DIMENSIÓ MITJANA
Alpens	23	69	9	101	2,75
Balenyà	136	759	137	1.032	3,09
Brull, el	11	33	13	57	3,25
Calldetenes	84	460	76	620	3,16
Centelles	380	1.483	193	2.056	2,8
Collsuspina	19	65	10	94	2,85
Espinelves	24	37	8	69	2,45
Esquirol, l'	141	483	92	716	2,89
Folgueroles	81	440	63	584	2,9
Gurb	93	396	111	600	3,26
Lluçà	21	49	17	87	3,07
Malla	5	33	21	59	4,05
Manlleu	860	4.331	678	5.869	2,97
Masies de Roda, les	23	169	33	225	3,16
Masies de Voltregà, les	118	738	99	955	3
Montesquiu	84	215	21	320	2,53
Muntanyola	28	89	8	125	2,73
Olost	76	272	51	399	2,9
Orís	9	49	15	73	3,4
Oristà	27	118	43	188	3,37
Perafita	33	84	17	134	2,66
Prats de Lluçanès	143	659	98	900	2,93
Roda de Ter	250	1.314	183	1.747	2,97
Rupit i Pruit	38	66	19	123	2,77
Sant Agustí de Lluçanès	2	14	11	27	3,89
Sant Bartomeu del Grau	45	202	71	318	3,43
Sant Boi de Lluçanès	35	102	32	169	3,04
Sant Hipòlit de Voltregà	193	763	111	1.067	2,82
Sant Julià de Vilatorça	127	577	104	808	2,99
Sant Martí d'Albars	3	18	12	33	4,06
Sant Martí de Centelles	58	196	27	281	2,75
Sant Pere de Torelló	127	559	75	761	2,87
Sant Quirze de Besora	175	529	49	753	2,58
St Sadurní d'Osormort	10	12	6	28	2,89
Sant Vicenç de Torelló	124	469	58	651	2,77
St Cecília de Voltregà	6	36	16	58	3,55
Santa Eugènia de Berga	59	487	76	622	3,17
St Eulàlia de Riuprimer	46	203	38	287	3,01
Santa Maria de Besora	16	36	8	60	2,97
Seva	184	625	100	909	2,83
Sobremunt	4	15	6	25	3,48
Sora	18	36	10	64	2,84
Taradell	248	1.247	223	1.718	3,06
Tavernoles	9	46	19	74	3,69
Tavertet	14	36	7	57	2,56
Tona	340	1.463	247	2.050	2,94
Torelló	695	3.224	380	4.299	2,84
Vic	2.352	7.851	1.253	11.456	2,81
Vidrà	8	37	8	53	3,08
Viladrau	79	193	39	311	2,72
Vilanova de Sau	35	75	14	124	2,68
OSONA	7.719 (17%)	31.462 (71%)	5.015 (11%)	44.196	2,90
ALT PENEDÈS	5.151	19.997	3.071	28.219	2,87
ANOIA	5.972	23.345	3.408	32.725	2,86
CATALUNYA	484.624 (21%)	1.629.454 (70%)	201.778 (9%)	2.315.856	2,71

Posicionament competitiu de la comarca d'Osona

4.5. Condicions de la demanda

Així mateix, la **qualitat de vida d'un territori** podria donar-nos, a falta de més informació, una idea de la sofisticació de la demanda, ja que a grans trets les dues variables són proporcionals. En aquest punt, destaca la posició d'Osona respecte de les comarques de referència i de la mitjana catalana, ja que se situa per davant en pràcticament tots els indicadors analitzats (vegeu indicadors de qualitat de vida a taula). D'això es pot concloure que la demanda a Osona és més sofisticada que en aquestes comarques.

Com a exemple, la **taxa de recollida selectiva** (indicador del grau de conscienciació mediambiental de la ciutadania, que per norma sol ser més gran com més gran és el grau de desenvolupament social) se situa a Osona en el 56 %, una xifra notablement superior a la mitjana catalana (41 %) i a les taxes de l'Alt Penedès i l'Anoia (37 % i 20 % respectivament), el que aparentment podria suposar una major conscienciació social pels temes mediambientals i, per tant, una major exigència per part de la demanda a tenir en compte criteris "verds" i de sostenibilitat.

Així mateix, l'**índex d'innovació** d'una comarca és un indicador de la sofisticació de la demanda, en la mesura que una demanda sofisticada tracciona i fa que les empreses i organitzacions es vegin en la necessitat d'innovar o establir millores contínues per donar servei a les necessitats dels clients i consumidors. Osona, que ocupava el 2012 la posició 15 sobre 41 en el rànquing d'innovació comarcal (*Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona*". *Diputació de Barcelona*) té com un dels seus principals punts forts el dinamisme de la indústria d'alta i mitjana tecnologia (posició 9).

L'**especialització productiva** de la Comarca genera també externalitats que cal potenciar del sector primari al desenvolupament de l'agroalimentari, del metall a béns d'equipament. etc, i alhora està permetent desenvolupar un teixit de proveïdors de serveis, bàsicament serveis a empreses i TIC.

INDICADORS DE QUALITAT DE VIDA	OSONA	ALT PENEDÈS	ANOIA	CATALUNYA
Poliesportiu cobert per 10.000 hab.	2,15	1,69	1,51	1,16
Piscina coberta per 10.000 hab.	1,04	0,66	0,59	0,95
Camps de futbol, rugbi, etc., per 10.000 hab.	5,03	3,95	2,61	2,05
Biblioteques per 10.000 hab.	1,76	1,13	1,18	1,12
Residus. Kg/hb/dia	1,18	1,4	1,47	1,35
% recollida selectiva s/total	56,1 %	37,0 %	19,5 %	40,60 %
Places en residències per pob +65 anys per 1000 hab.	51,74	50,36	42,51	43,07
Beneficiaris de pensions no contr. de la SS per 1000 hab.	4,87	5,21	7,2	7,42
Polícies locals per 1000 hab.	0,85	1,07	1,06	1,40

Font: Programa Hermes (diverses fonts) -Diputació de Barcelona

Font de les dades: Elaboració pròpia de Diputació de Barcelona a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya

Municipi	TAXA DE RECOLLIDA SELECTIVA
Alpens	23,19%
Balenyà	77,11%
Brull, El	62,46%
Calldetenes	67,65%
Centelles	27,97%
Collsuspina	27,86%
Esquirol, L'	54,53%
Espinelves	72,55%
Folgueroles	84,03%
Gurb	44,33%
Lluçà	24,10%
Malla	85,96%
Manlleu	67,39%
Masies de Roda, Les	55,58%
Masies de Voltregà, Les	55,42%
Montesquiu	49,37%
Muntanyola	45,30%
Olost	43,64%
Orís	33,32%
Oristà	37,71%
Perafita	14,63%
Prats de Lluçanès	31,92%
Roda de Ter	79,43%
Rupit i Pruit	69,17%
Sant Agustí de Lluçanès	32,90%
Sant Bartomeu del Grau	29,53%
Sant Boi de Lluçanès	51,37%
Sant Hipòlit de Voltregà	50,48%
Sant Julià de Vilatorrada	45,83%
Sant Martí d'Albars	66,22%
Sant Martí de Centelles	78,16%
Sant Pere de Torelló	49,53%
Sant Quirze de Besora	36,15%
Sant Sadurní d'Osormort	11,97%
Sant Vicenç de Torelló	50,36%
Santa Cecília de Voltregà	19,17%
Santa Eugènia de Berga	63,31%
Santa Eulàlia de Riuprimer	79,42%
Santa Maria de Besora	24,85%
Seva	84,44%
Sobremunt	28,41%
Sora	28,09%
Taradell	85,43%
Tavernoles	84,99%
Tavertet	61,43%
Tona	83,51%
Torelló	55,60%
Vic	47,32%
Vidrà	33,25%
Viladrau	73,92%
Vilanova de Sau	27,84%
OSONA	56,13%
ALT PENEDÈS	36,97%
ANOIA	19,47%
CATALUNYA	40,60%

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

4.2. Condicions dels factors productius

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

4.4. Sectors relacionats i de suport

4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

6.1. Índex de gràfics i taules

6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

6.3. Bibliografia i referències

5. Conclusions i reptes de futur

Diamant de la comarca d'Osona

En base a l'anàlisi exhaustiu realitzat dels indicadors de competitivitat de la comarca d'Osona, a continuació es mostra el Diamant de Porter resultant, que determina a mode de resum el posicionament actual de la Comarca.

4.2. CONDICIONS DELS FACTORS PRODUCTIUS

- ✓ Infraestructures educatives de primer nivell / UVIC i centres professionals
- ✓ Moderna infraestructura de transport per carretera
- ✓ Millores en la infraestructura de telecomunicacions
- Envel·liment de la població i estancament de la immigració, però taxa natalitat superior mitjana catalana
- Dificultats d'accés de la població jove al mercat laboral
- Baix nivell d'instrucció de la població (baixa ràtio estudis superiors)
- Captació de talent
- Antiquades infraestructures de FFCC
- Dificultat d'accés als mercats per les distàncies físiques
- Barreres administratives
- Dificultats d'accés al finançament

4.5. CONDICIONS DE LA DEMANDA

- ✓ Bon nivell qualitat de vida
- ✓ Especialització sectorial que genera externalitats
- ✓ Tendència a l'envelliment de la població com a noves oportunitats de negoci
- Manca de compres públiques especialitzades i d'alt desenvolupament tecnològic
- Baixa demanda de serveis de coneixement i R+D

4.4. SECTORS RELACIONATS I DE SUPORT

- ✓ Desenvolupament d'una xarxa local de proveïdors industrials i de serveis avançats (sector de TIC avançat)
- ✓ Presència de clústers com a ens dinamitzadors tot i que a nivell comarcal existeixen actualment pocs clústers formalitzats.
- ✓ Interlocució entre l'Administració regional, local i empreses que permet adequar les polítiques a les necessitats i col·laboració sector públic i privat
- ✓ Existència d'una xarxa d'institucions de suport.
- Infraestructures d'investigació tecnològica tot i que la demanda d'aquests serveis és limitada

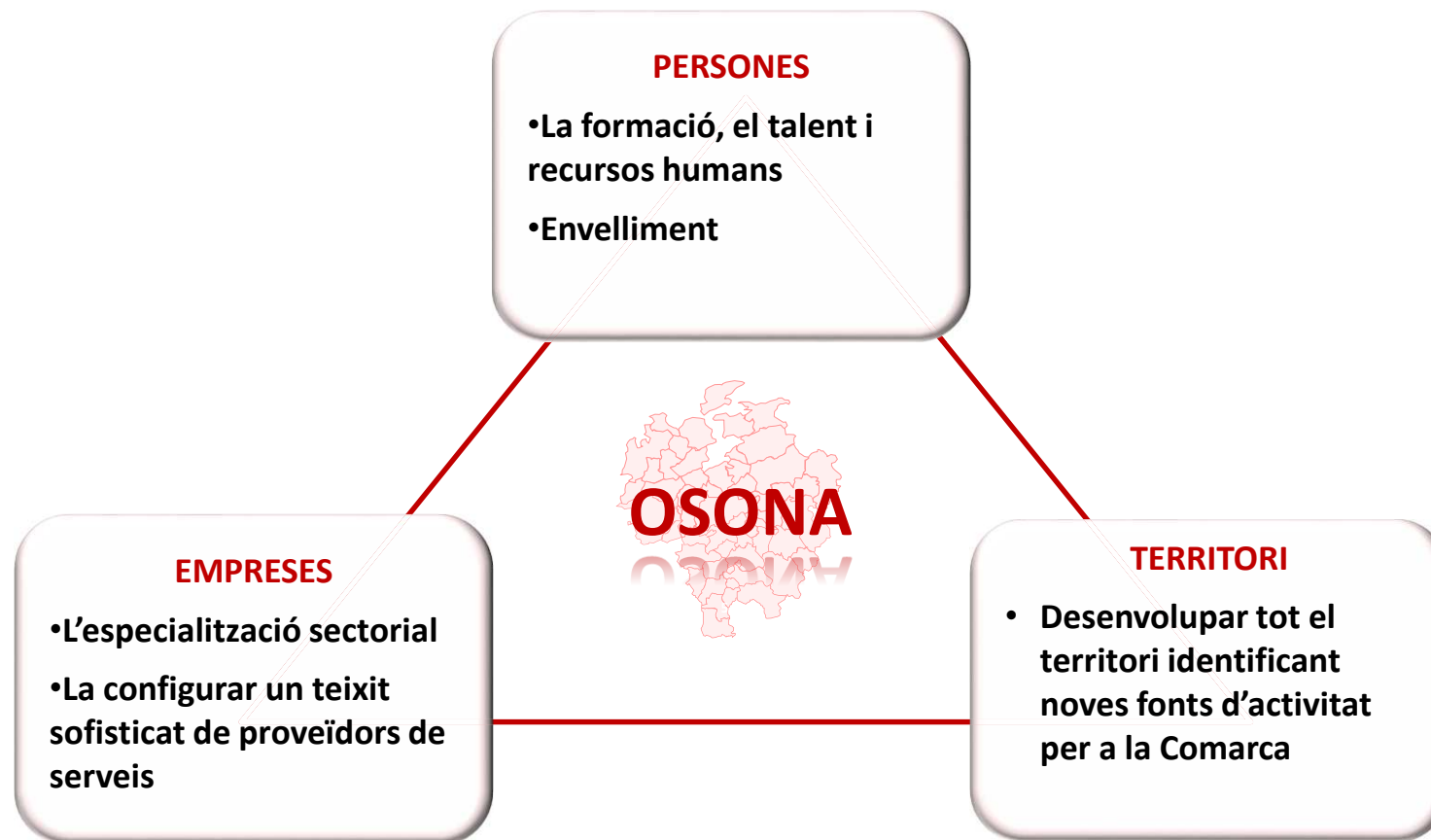
4.3. CONTEXT PER A L'ESTRATÈGIA I LA RIVALITAT EMPRESARIAL

- ✓ Teixit dinàmic amb alta capacitat d'adaptació als canvis de l'entorn
- ✓ Especialització sectorial
- ✓ Existència d'empreses tractoras que exerceixen un lideratge potent
- ✓ Fort esperit emprenedor
- ✓ Pes important de la indústria
- Poca diversificació sectorial
- Sofisticació de les activitats econòmiques
- Petita dimensió de l'empresa
- Economia poc innovadora (no R+D)
- Precarietat laboral
- Manca cooperació interempresarial, tot i l'aparició de noves iniciatives

5. Conclusions i reptes de futur

Principals reptes de futur

La diagnosi de competitivitat de la comarca d'Osona recollida en aquest informe dóna l'oportunitat d'examinar el context general en què viuen les empreses per tal de definir elements de millora. Per fer-ho es presenten alguns dels principals reptes de futur identificats a la Comarca. Reptes que es desenvolupen amb més profunditat en pàgines següents.

5. Conclusions i reptes de futur

Principals reptes de futur

FORMACIÓ, TALENT I RECURSOS HUMANS

- Taxa d'atur superior a la mitjana catalana. Preocupant entre els joves d'entre 16 i 20 anys (Osona: 19% vs Catalunya: 6%)
- Taxa d'atur de llarga durada més alta de Catalunya
- Percentatge superior a la mitjana catalana de població a amb nivells inferiors d'educació (primària i secundària obligatòries: 48% a Osona vs 42% Catalunya)
- Percentatge de la població amb estudis superiors (FP en endavant) inferior a mitja catalana (22 % enfront del 27%), i inferior a l'Alt Penedès, comarca de referència sense infraestructures d'educació superior.
- Disponibilitat d'infraestructures de formació superior diferencials, UViC-UCC (el 20 % dels alumnes procedeixen de la Comarca).

ENVELLIMENT

- Edat mitjana similar a la mitjana catalana, que és envellida
- Envelliment de la població d'Osona a un ritme més lent que la mitjana catalana:
- Taxa de natalitat i de creixement superiors
- Índex de dependència superior.
- L'estabilització de la immigració a la Comarca, però, podria suposar una acceleració del procés d'envelliment, especialment en alguns municipis que disposen d'un elevat índex d'envelliment.
- El procés d'envelliment presenta important contrast territorial
- Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar UViC-UCC

PERSONES

Hi ha un percentatge molt elevat de població amb baixa formació, i una taxa d'atur en joves molt alta.

Contradicció pel fet que una comarca amb infraestructures educatives d'alt nivell tingui un percentatge de la població amb nivells inferiors d'educació superior a la mitjana catalana.

L'envelliment de la població és un repte compartit amb els països occidentals, que entre altres factors augmentarà la despesa en pensions, salut i dependència.

- ✓ Consolidar l'**aposta per un ensenyament professional** que realment respongui a les necessitats del teixit empresarial i **positivar-ne l'atractiu** entre els joves.
- ✓ **Millorar la relació oferta-demanda en formació professional** a la Comarca.
- ✓ Millorar i **reforçar el vincle universitat i empresa**.
- ✓ **Convertir la Comarca en un centre d'atracció de talent**. Posar en marxa polítiques encaminades a atraure talent i retenir-lo. Atraure talent vinculat a la universitat i retenir-lo via suport a l'arrancada de projectes.
- ✓ **Explorar l'oportunitat de diversificació en el sector socio sanitari**. Per a les empreses genera noves oportunitats atès que obre un mercat amb una població amb més salut, que demanda productes més exigents i sofisticats. Productes sanitaris, serveis assistencials (telemàtica, terapeutes, domòtica, aplicacions TIC) incrementaran la demanda.
- ✓ També té efectes en altres àmbits com **l'educació especialitzada en tercera edat, serveis d'oci, cultura, etc.**, per a més de 65 anys.
- ✓ Les **vies que avui s'estan plantejant** no són a les nostres mans, però caldrà gestionar-ne els efectes. Es proposen com a vies la necessitat d'endarrerir l'edat de jubilació, de dotar-se d'ingressos addicionals, d'incorporar la dona al món laboral amb noves polítiques de conciliació i nou procés migratori (destacar que el fenomen migratori en els últims anys s'ha estabilitzat).
- ✓ L'impacte del procés d'envelliment no és el mateix en tot el territori, cal **prendre mesures diferenciades segons cada realitat territorial**.
- ✓ Posicionar-se com a **referent en cures pal·liatives**

EMPRESES

ESPECIALITZACIÓ

- Gran pes del sector industrial (31 % del VAB a Osona enfront del 21 % de la mitjana catalana)
- Elevat índex d'especialització de la Comarca en sector agroalimentari (concentra l'11 % dels treballadors de tot Catalunya en aquest sector), sector per definició amb activitats poc sofisticades. Baix índex de diversificació productiva.
- Teixit empresarial atomitzat (encara que percentualment menys micropimes que la mitjana catalana; el 88 % enfront del 95 %), amb presència d'algunes empreses tractores de mida mitjana.

TEIXIT SOFISTICAT DE PROVEÏDORS DE SERVEIS

- Teixit empresarial dinàmic i flexible, capaç d'adaptar-se als canvis (com demostra l'evolució de la taxa de variació del PIB).
- El sector de serveis a empreses (22,60 % del pes del total serveis) han avançat amb més intensitat (3,13 %).
- Desplegament progressiu de la banda ampla que ha propiciat el desenvolupament del comerç electrònic.
- Valors baixos en índexs d'R+D.
- Evolució positiva en el saldo net de creació d'empreses

Hi ha una elevada especialització en la comarca. L'activitat primària i la indústria agroalimentària son el primer sector.

També s'hi ha desenvolupat un conjunt d'activitats vinculats al metall mecànic, amb especialització en la fabricació i reparació d'equips i maquinària.

En l'apartat de serveis a les empreses destaca sobretot l'important desenvolupament dels serveis TIC i dels serveis empresarials avançats.

- ✓ **Aposta clara per la indústria** a la Comarca com a motor d'ocupació, d'internacionalització, d'innovació i de creació de serveis de valor afegit.
- ✓ **Construir sobre les capacitats industrials de la Comarca.** Desenvolupant les potencialitats existents i afegint valor als sectors de més presència (agroalimentari i metall-mecànic) avançant cap a la seva sofisticació i garantint-ne la sostenibilitat (gestió de residus).
- ✓ Estimular l'**emprenedoria industrial**.
- ✓ D'altra banda, la petita dimensió de les empreses presenta, d'una banda, el repte d'**establir mecanismes de col·laboració**, que cal relacionar amb la consolidació de les empreses mitjanes en l'economia de la Comarca, i de l'altra, la necessitat de reforçar-ne les capacitats a curt termini per millorar-ne la competitivitat.
- ✓ **Configurar un teixit sofisticat de proveïdors de serveis** vinculats als grans sectors d'especialització.
- ✓ Desenvolupar nous sectors lligats als serveis a les empreses, al coneixement i la transversalitat,... Concretament, s'hauria d'**estimular el sector TIC**, que apareix com a sector emergent a la Comarca, com a peça clau per a la millora de la competitivitat de les empreses.

TERRITORI

DESENVOLUPAR TOT EL TERRITORI

- Important concentració a Vic-Manlleu d'empreses, (Vic concentra gairebé el 40 % de les empreses i Manlleu el 10%.)
- Es detecten elements de reequilibri com (RBFD / PIB per càpita). Per tant, la concentració de l'activitat econòmica i de la riquesa que hi ha a Vic posteriorment es redistribueix més enllà de la capital, cosa que afavoreix el reequilibri territorial.
- Hi ha institucions importants de suport a nivell comarcal, i la situació actual de col·laboració publicoprivada es considera positiva.
- La massa forestal d'Osona equival al 67 % de la superfície total, i el bosc al 58 %.
- El turisme a la Comarca representa el 1,7 % del PIB.

Explorar el desenvolupament d'altres activitats econòmiques a nivell comarcal que promoguin el desenvolupament equilibrat de tota la Comarca i la seva sostenibilitat futura

- ✓ **Identificar noves fonts d'activitat per a la Comarca.** En base a fortaleses i capacitats existents, però també detectant capacitats a desenvolupar:
- Ja sigui via la diversificació de les empreses actuals, la creació de noves empreses o l'atracció d'empreses de referència.
- Pel que fa a sectors, pot ser en sectors industrials relacionats amb els actuals o bé en sectors nous. Alguns exemples plantejats podrien ser:
 - Desenvolupar un projecte **d'explotació de la gestió forestal viable i sostenible.**
 - Desenvolupar un **turisme associat a altres activitats de valor** a la Comarca com la gastronomia, l'esport, o activitats culturals. Vinculant en aquestes activitats la comarca al desenvolupament territorial de Barcelona

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

1.2. Metodologia utilitzada

2. CONTEXT. MEGATENDÈNCIES

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

4. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA

4.1. Principals indicadors de desenvolupament competitiu

4.2. Condicions dels factors productius

4.3. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial

4.4. Sectors relacionats i de suport

4.5. Condicions de la demanda

5. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

6. ANNEXOS

6.1. Índex de gràfics i taules

6.2. Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

6.3. Bibliografia i referències

Relació dels gràfics i taules inclosos en el Capítol 4.

- PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU
 - ✓ PIB
 - ✓ PIB per habitant
 - ✓ Index Catalunya
 - ✓ RFDB per cap.
 - ✓ RFBD / PIB per cap
- RÀTIO DESIGUALTAT
- TEMPS DE DESPLAÇAMENT A LLOC DE TREBALL
- PRINCIPALS INDICADORS DE DESENVOLUPAMENT COMPETITIU (Continuació)
 - ✓ Taxa d'activitat
 - ✓ Taxa d'ocupació
 - ✓ Taxa d'atur
- SEGMENTACIÓ DE LA TAXA D'ATUR PER EDAT
- PRINCIPALS INDICADORS DEMOGRÀFICS
 - ✓ Població
 - ✓ Densitat poblacional
 - ✓ Edat mitjana
 - ✓ Taxa de creixement natural
 - ✓ Taxa natalitat
 - ✓ Índex d'envelliment
 - ✓ Taxa de dependència
 - ✓ % Població estrangera
- NIVELL D'INSTRUCCIÓ DE LA POBLACIÓ
- INFRASTRUCTURES EDUCATIVES
- CONTRACTACIÓ PER EDAT
- CONTRACTACIÓ PER SECTOR
- RÀNQUING DE LA POSICIÓ RELATIVA SOBRE ELS INDICADORS DE L'INFORME "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen"
 - ✓ % de la població amb accés a xarxa ferroviària
 - ✓ % de llars amb banda ampla
 - ✓ distància mínima als pols de distribució de servis i mercaderies
- EXTENSIÓ XARXA FERROVIÀRIA
- EQUIPAMEN TIC A L'HABITAGE
- FIBRA ÒPTICA: XARXA TRONCAL
- RÀNQUING EUROPEU DE FACILITAT PER FER NEGOCIS
- TAXA DE VARIACIÓ REAL DEL PIB EN %. 2009-2013
- CREIXEMENT DEL PIB PER SECTOR EN % (2013)
- MIDA EMPRESARIAL: DISTRIBUCIÓ DE LES EMPRESES PER NOMBRE D'EMPLEATS
- NOMBRE D'EMPRESES I DISTRIBUCIÓ PER SECTORS
- VAB A PREUS BÀSICS PER SECTOR
- TREBALLADORS PER SECTOR
- TREBALLADORS ASSALARIATS VS. AUTÒNOMS
- DETALL D'ASSALARIATS I AUTÒNOMS PER MUNICIPI
- TIPUS I EVOLUCIÓ DE LES CONTRACTACIONS A OSONA
- DETALL D'ASSALARIATS I AUTÒNOMS PER SECTOR
- RÀNQUING DE LA POSICIÓ RELATIVA SOBRE ELS INDICADORS DE L'INFORME "La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen"
 - ✓ Index de diversificació productiva
 - ✓ Llocs de treball a Serveis Empresarials Avançats per 10.000 habs
 - ✓ Llocs de treball a Serveis de TIC per 10.000 habs
 - ✓ Llocs de treball en RID per 10.000 habs
 - ✓ Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habs
- ACTIVITATS AMB ELEVADA ESPECIALITZACIÓ I CONCENTRACIÓ DE TEIXIT EMPRESARIAL I OCUPACIÓ 2013
- EMPRESES FACTURANT MÉS DE 100 M€ A OSONA
- % INTERNACIONALITZACIÓ
- SALDO NET DE CREACIÓ D'EPRESES
- EVOLUCIÓ DE LES DADES DE NITRATS A OSONA
- CLÚSTERS A OSONA
- PRESSUPOST MUNICIPAL 2013
- AGÈNCIES DE PROMOCIÓ ECONÒMICA A OSONA (2014)
- DETALL D'INDICADORS DE LES CADENES DE VALOR EN ELS SECTORS AGROALIMENTARI I FABRICANTS DE BENS D'EQUIP
- FAMÍLIES AMB 2a RESIDÈNCIA
- LLARS SEGONS EL NOMBRE DE PERSONES
- INDICADORS DE QUALITAT DE VIDA
- TAXA DE RECOLLIDA SELECTIVA

6. Annexos

Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

Àmbit	Indicadors
INDICADORS DEMOGRÀFICS	<ul style="list-style-type: none"> • Població • Densitat de població • Índex d'envelliment • Índex de sobreenvelliment • Índex de dependència juvenil • Índex de dependència senil • Índex de dependència global • Edat mitjana de la població • Població estrangera • Taxa d'estrangeria • Edat mitjana de la població estrangera • Taxa bruta de natalitat • Taxa de fecunditat • Taxa bruta de mortalitat • Taxa de creixement natural • Creixement natural • Saldo migratori • Taxa de migració per 1000 habitants
INDICADORS SOCIALS	<ul style="list-style-type: none"> • Renda bruta familiar disponible (Rbfd) • Renda per habitant • Renda per habitant majors de 16 anys • PIB total • PIB per habitant • Impost sobre la renda (IRPF) <ul style="list-style-type: none"> • Base imposable per declarant • Quota resultant per declarant • Nombre de pensions no contributives <ul style="list-style-type: none"> • Jubilació • Invalidesa • Persones amb discapacitat <ul style="list-style-type: none"> • Nombre absolut • Percentatge • Persones amb dependència <ul style="list-style-type: none"> • Nombre de sol·licituds • Nombre de beneficiaris • Persones amb atenció al domicili • Persones amb recursos residencials • Beneficiaris de Serveis Socials <ul style="list-style-type: none"> • Nombre absolut • Percentatge de població atesa • Beneficiaris Renda Mínima d'Inserció (PIRMI) • Beneficiaris Banc d'Aliments • Ajuts de menjador escolar • Població mal allotjada • Serveis socioeducatius: centres oberts

6. Annexos

Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

Àmbit	Indicadors
INDICADORS D'EDUCACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de centres d'estudi • Nombre d'alumnes • Nombre d'alumnes estrangers <ul style="list-style-type: none"> • Nombre absolut • Percentatge • Nombre de professors • Relació nombre d'alumnes per professor • Nivell d'instrucció de la població • Taxa d'analfabetisme • Fracàs escolar
INDICADORS DE SALUT	<ul style="list-style-type: none"> • Esperança de vida en néixer • Població assegurada pel CatSalut • Població estrangera assegurada pel CatSalut • Receptes per habitant • Població amb doble cobertura sanitària • Incapacitat laboral
INDICADORS D'HABITATGE	<ul style="list-style-type: none"> • Habitatges familiars principals <ul style="list-style-type: none"> • Propietat • Lloguer • Altres • Nombre de llars <ul style="list-style-type: none"> • Familiars • No familiars • Mitjana de membres per llar • Noves llars monoparentals • Habitatges iniciats • Habitatges acabats
INDICADORS DE SOSTENIBILITAT	<ul style="list-style-type: none"> • Taxa de recollida selectiva • Residus per kg/persona/dia • Recollida selectiva registrada • Contaminació de les fonts (nivells de nitrats) • Parc de vehicles • Índex de motorització • Mobilitat <ul style="list-style-type: none"> • Laboral • Per estudis
INDICADORS DE CONSTRUCCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície de cadastre urbà • Llicències d'obres • Llicències industrials • Llicències d'activitats

6. Annexos

Llistat d'indicadors disponibles a l'Observatori

Àmbit	Indicadors
<p>INDICADORS ECONÒMICS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Població activa estimada • Població ocupada estimada • Taxa d'activitat • Taxa neta d'activitat • Taxa d'ocupació • Taxa neta d'ocupació • Taxa d'atur • Activitats econòmiques amb més atur • Beneficiaris per desocupació • Assalariats per sectors <ul style="list-style-type: none"> • Nombre absolut • Percentatge • Autònoms per sectors <ul style="list-style-type: none"> • Nombre absolut • Percentatge • Població aturada <ul style="list-style-type: none"> • Per sexe • Per edat • Per sector • Per formació • Contractació registrada <ul style="list-style-type: none"> • Per sexe • Per edat • Per sector • Per tipus de contracte (temporals/indefinitos) • Empreses per sector d'activitat • Supervivència empresarial <ul style="list-style-type: none"> • Altes • Baixes • Internacionalització <ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'empreses exportadors / importadores • Percentatge • Facturació • Sinistralitat laboral <ul style="list-style-type: none"> • Per sectors • Per grau de sinistre
<p>INDICADORS D'INFRAESTRUCTURES</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polígons industrials • Equipament TIC a l'habitatge <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador • Internet • Telèfon mòbil • Banda ampla • Cobertura de telecomunicacions (ADSL, banda ampla, fibra òptica) • Sol·licitud de patents

6. Annexos

Bibliografia i referències

Per a l'elaboració d'aquest informe s'han utilitzat els següents documents de referència:

- *Anuari Econòmic Comarcal 2014* (Catalunya Caixa)
- *Comarques catalanes: Indicadors bàsics de producció, ocupació i atur* (Gencat).
- *Doing Business* (World Bank)
- *Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona* (Diputació de Barcelona)
- *Estrategias para la construcción de ventajas competitivas regionales* (Instituto Vasco de Competitividad, Orkestra)
- *Evolució de les empreses a la comarca d'Osona 2007-2012* (Silvia Pou Parada)
- *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona a examen* (Diputació de Barcelona)
- *The Competitive Advantage of Nations* (M. Porter)
- *Urban world: Mapping the economic power of cities* (McKinsey i PWC)

Adicionalment s'han utilitzat com a font d'informació:

- Activa Prospect – Diputació de Barcelona
- Cambra de Comerç de Barcelona (Delegació d'Osona)
- EPA, Padró municipal d'habitants i Padró contiu (Idescat) – Generalitat de Catalunya
- Departament d'Empresa i Ocupació – Generalitat de Catalunya
- Departament d'Ensenyament - Generalitat de Catalunya
- Departament de Territori i Sostenibilitat - Generalitat de Catalunya
- Grup de defensa del Ter
- Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) – Generalitat de Catalunya
- Observatori d'Empresa i Ocupació – Generalitat de Catalunya
- Sistema d'Anàlisi de Balanços Ibèrics (SABI)
- Sistema d'Informació Socioeconòmica Local (Programa HERMES) - Diputació de Barcelona
- Xarxa d'Innovació Pública (XIP)

Amb el suport de :

